



Valsts akciju sabiedrība
“Latvijas dzelzceļš”

Neauditēts konsolidētais
2021. gada pārskats

SATURS

| | |
|---|----|
| INFORMĀCIJA PAR KONCERNA MĀTES SABIEDRĪBU | 3 |
| VADĪBAS ZIŅOJUMS | 5 |
| KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI | 15 |
| KONSOLIDĒTAIS PEĻNAS VAI ZAUDĒJUMU PĀRSKATS | 15 |
| KONSOLIDĒTAIS APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS..... | 16 |
| KONSOLIDĒTAIS PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI..... | 17 |
| KONSOLIDĒTAIS PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS..... | 19 |
| KONSOLIDĒTAIS NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS..... | 20 |
| KONSOLIDĒTO FINANŠU PĀRSKATU PIELIKUMI | 22 |

INFORMĀCIJA PAR KONCERNA MĀTES SABIEDRĪBU

| | |
|--|---|
| Koncerna mātes sabiedrības nosaukums | LATVIJAS DZELZCEĻŠ |
| Koncerna mātes sabiedrības juridiskais statuss | Valsts akciju sabiedrība |
| Adrese | Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1547 |
| Vienotais reģistrācijas numurs | 40003032065 |
| Reģistrācijas datums Uzņēmumu reģistrā | 01.10.1991. |
| Reģistrācijas datums Komercreģistrā | 10.09.2004. |
| Reģistrācijas vieta | Rīga |
| Komersanta reģistrācijas apliecības izdošanas datums | 10.09.2004. |
| Akcionārs | Latvijas Republika (100%) |
| Kapitāla daļu turētājs | Latvijas Republikas Satiksmes ministrija Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1743 |
| Pārraudzības institūcija | Sabiedrības padome |
| Padome | Jānis LANGE, padomes priekšsēdētājs Andris LIEPIŅŠ, padomes priekšsēdētāja vietnieks no 11.11.2021., padomes loceklis Andris MALDUPS, padomes loceklis Reinis CEPLIS, padomes loceklis Juris KAĻEŅUKS, padomes loceklis no 02.02.2022. Aigars LAIZĀNS, padomes loceklis līdz 01.02.2021. |
| Pārvaldes institūcija | Sabiedrības valde |
| Valde | Māris KLEINBERGS, valdes priekšsēdētājs Vita BALODE-ANDRŪSA, valdes locekle Rinalds PĻAVNIEKS, valdes loceklis no 01.08.2021. Ēriks ŠMUKSTS, valdes loceklis līdz 14.01.2022. |
| Revidenti | SIA "PricewaterhouseCoopers" vienotais reģ. Nr. 40003142793 LZRA komercsabiedrības licence Nr.5 Kr.Valdemāra iela 21-21 Rīga, LV-1010 Latvija Atbildīgā zvērinātā revidente Ilandra Lejiņa Sertifikāts Nr.168 |
| Pārskata gads | 2021.gada 1.janvāris – 2021.gada 31.decembris |

Meitas sabiedrības

| | |
|--|---|
| SIA "LDZ CARGO" | |
| Vienotais reģistrācijas numurs | 40003788421 |
| Adrese | Dzirnavu iela 147, k-1, Rīga, LV-1050 |
| Daļu īpatsvars, % | 100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš" |
| Pārskata gads | 01.01.2021. – 31.12.2021. |
| SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" | |
| Vienotais reģistrācijas numurs | 40003788351 |
| Adrese | Turģeņeva iela 21, Rīga, LV-1050 |
| Daļu īpatsvars, % | 100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš" |
| Pārskata gads | 01.01.2021. – 31.12.2021. |
| SIA "LDZ infrastruktūra" | |
| Vienotais reģistrācijas numurs | 40003788258 |
| Adrese | Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1050 |
| Daļu īpatsvars, % | 100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš" |
| Pārskata gads | 01.01.2021. – 31.12.2021. |
| SIA "LDZ apsardze" | |
| Vienotais reģistrācijas numurs | 40003620112 |
| Adrese | Zasas iela 5-3, Rīga, LV-1057 |
| Daļu īpatsvars, % | 100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš" |
| Pārskata gads | 01.01.2021. – 31.12.2021. |
| AS "LatRailNet" | |
| Vienotais reģistrācijas numurs | 40103361063 |
| Adrese | Turģeņeva iela 21, Rīga, LV-1050 |
| Daļu īpatsvars, % | 100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš" |
| Pārskata gads | 01.01.2021. – 31.12.2021. |
| SIA "LDZ Loģistika" | |
| Vienotais reģistrācijas numurs | 40003988480 |
| Adrese | Dzirnavu iela 147, k-2, Rīga, LV-1050 |
| Daļu īpatsvars, % | 100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš" |
| Pārskata periods | 01.01.2021. – 31.12.2021. |
| SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" meitas sabiedrība SIA "Rīgas Vagonbūves uzņēmums "Baltija"™" | |
| Vienotais reģistrācijas numurs | 40103419565 |
| Adrese | Turģeņeva iela 14, Rīga, LV-1050 |
| Daļu īpatsvars, % | 100% kapitāla daļu īpašnieks - SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" |
| Pārskata periods | 01.01.2021. – 31.12.2021. |

VADĪBAS ZIŅOJUMS

PAR "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" KONCERNA SAIMNIECISKO DARBĪBU 2021. GADĀ

1. "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" KONCERNA RAKSTUROJUMS

"Latvijas dzelzceļš" koncerns (turpmāk tekstā – *Koncerns*) pārvalda publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru, sniedz dzelzceļa transporta pakalpojumus un ar tiem saistītus pakalpojumus.

Koncernā ietilpst: *Koncerna* mātes sabiedrība – valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk tekstā – *Latvijas dzelzceļš* vai *Sabiedrība*), SIA "LDZ CARGO", SIA "LDZ ritošā sastāva serviss", SIA "LDZ infrastruktūra", SIA "LDZ apsardze", SIA "LDZ Loģistika", AS "LatRailNet", kā arī SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" meitas sabiedrība SIA "Rīgas Vagonbūves uzņēmums "Baltija"".

Lai nodrošinātu *Koncerna* biznesa virzienu attīstību un konkurētspēju, ir izstrādāta vienota *Koncerna* stratēģija un mērķi, nodrošinot optimālu ražošanas un investīciju resursu sadalījumu starp biznesa virzieniem un *Koncerna* sabiedrībām, lēmumu pieņemšanas koordināciju un efektīvu to īstenošanas kontroli. *Latvijas dzelzceļš* pārstāv *Koncerna* intereses starptautiskā līmenī.

Latvijas dzelzceļš ir viens no lielākajiem uzņēmumiem Latvijā, kas ar savu saimniecisko darbību dod nozīmīgu ieguldījumu valsts tautsaimniecībā, nodrošinot dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pasažieru un kravu pārvadājumiem.

Latvijas dzelzceļa galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. *Latvijas dzelzceļa* kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja īpašumā uz 31.12.2021. ir sliežu ceļu tīkls ar izvērsto garumu 3147 km, ieskaitot ar tiem tehnoloģiski saistītos staciju ceļus un pievedceļus, kā arī citi infrastruktūras objekti.

Latvijas dzelzceļš sniedz Dzelzceļa likuma 12.¹panta pirmajā daļā minēto publiskās lietošanas dzelzceļa minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa un piekļuves publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām, pakalpojumu, kravas vagonu apstrādes, vagonu tehniskās apkopes un apskates pakalpojumus, elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumus, nomas pakalpojumus, informācijas tehnoloģiju pakalpojumus, elektronisko sakaru pakalpojumus, principāla pakalpojumus, kā arī citus pakalpojumus.

SIA "LDZ CARGO" veic vietējos un starptautiskos dzelzceļa kravu pārvadājumus, nodrošina vilces pakalpojumus, sniedz kravas vagonu izmantošanas pakalpojumus, kā arī organizē starptautiskos pasažieru pārvadājumus.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" veic dzelzceļa ritošā sastāva tehnisko apkopi un remontu, lokomotīvu ekipēšanu un modernizāciju, sniedz lokomotīvu, kā arī sliežu ceļu mašīnu un mehānismu nomas pakalpojumus.

SIA "LDZ Loģistika" sniedz kravu intermodālus ekspedīcijas un loģistikas pakalpojumus, kā arī nodarbojas ar jaunu kravu plūsmu piesaisti un organizē dzelzceļa kravu pārvadājumus starp Eiropas un Āzijas valstīm.

SIA "LDZ apsardze" sniedz dažādu objektu, t.sk. nekustamo īpašumu, dzelzceļa kritiskās infrastruktūras un kravu fiziskās un tehniskās apsardzes pakalpojumus, kā arī veic apsardzes, ugunsdrošības un video novērošanas sistēmu projektēšanu, montēšanu un apkopi. Pakalpojumi tiek sniegti gan juridiskām personām, t.sk., Koncerna sabiedrībām, gan privātpersonām.

SIA "LDZ infrastruktūra" sniedz sliežu ceļu mašīnu un mehānismu nomas pakalpojumus.

AS "LatRailNet" ir dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja. Šī sabiedrība pieņem lēmumus par dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali, vilcienu ceļu iedalīšanu, piekļuves maksas aprēķināšanas sistēmu, maksas noteikšanu, novērtēšanu un iekasēšanu, kā arī sadarbojas ar citiem būtisko funkciju veicējiem starptautisko savienojumu jautājumos.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" meitas sabiedrība SIA "Rīgas Vagonbūves uzņēmums "Baltija"" vēsturiski dibināta ar mērķi attīstīt vagonbūvi Latvijā.

Lai pilnveidotu labas korporatīvās pārvaldības praksi un attīstītu izpratni par sociālo atbildību *Koncernā*, kā arī nostiprinātu ilgtspējīgu un vienlaikus inovatīvu domāšanu tradīcijām bagātajā dzelzceļa

nozārē, kopš 2016. gada *Latvijas dzelzceļš* gatavo ilgtspējas pārskatu pēc starptautiski atzītajām Global Reporting Initiative (GRI) vadlīnijām (tagad – GRI standarta). Tāpat *Koncerna* sabiedrības to snieguma ilgtspējas jomā novērtēšanai ik gadu piedalās Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta organizētajā ilgtspējas indeksa novērtējumā. Novērtējot *Koncerna* sabiedrību sniegumu ilgtspējīgas attīstības un labas pārvaldības jomā, 2021. gada jūnijā ilgtspējas indeksa eksperti piešķīra *Latvijas dzelzceļam* zelta kategorijas vērtējumu, bet tā atkarīgajām sabiedrībām šādus vērtējumus: SIA “LDZ CARGO” – ilgtspējas indeksa augstāko jeb platīna kategoriju, SIA “LDZ ritošā sastāva serviss” un SIA “LDZ apsardze” – sudraba kategoriju, un SIA “LDZ Loģistika” – bronzas kategoriju.

Ņemot vērā kravu pārvadājumu tendences, 2021. gadā turpinājās 2019. gada nogalē uzsāktā *Koncerna* sabiedrību procesu pārskatīšana, kuru ietekmē samazinājās arī darbinieku skaits.

2021. gadā vidējais *Koncerna* darbinieku skaits ir 7 151 darbinieki. Salīdzinot ar 2020. gadu, tas ir samazinājies par 1 388 darbiniekiem.

2. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTI

Koncerna konsolidētie ieņēmumi 2021. gadā ir 249 177 tūkst. euro (EUR). Salīdzinot ar 2020. gadu, konsolidētie ieņēmumi ir samazinājušies par 4 689 tūkst. EUR jeb 1,9%.

Ieņēmumi no kravu pārvadājumiem, kas veido būtiskāko daļu - 49% - no *Koncerna* konsolidētā neto apgrozījuma, salīdzinājumā ar 2020. gadu ir samazinājušies par 15 141 tūkst. EUR jeb 11%.

2021. gadā kopējais vilcienu-km skaits salīdzinājumā ar 2020. gadu ir samazinājies par 2,8%, t.sk. kravu pārvadājumos par 7,5%, savukārt vilcienu-km skaits pasažieru pārvadājumos ir palielinājies par 1,1%. Dzelzceļa kravu pārvadājumi Latvijas Republikā pārsvarā ir vērsti no valsts austrumu robežām uz Latvijas trīs lielākajām ostām – Rīgu, Ventpili un Liepāju caur Latvijas austrumdaļas lielajiem dzelzceļa mezgliem Daugavpilī un Rēzeknē, veidojot Austrumu-Rietumu tranzīta koridoru, kas savienots ar dzelzceļa līniju starp valsts Ziemeļu – Dienvidu robežām, un savā starpā savienotas arī ar reģionālām līnijām.

2021. gadā pa dzelzceļu tika pārvadātas 21 963 tūkst. tonnas, kas ir par 2 150 tūkst. tonnām jeb 8,9% mazāks nekā 2020. gadā, kad tika pārvadātas 24 113 tūkst. tonnas. Lielāko īpatsvaru – 61,3% veidoja importa pārvadājumi, to apjoms 2021. gadā sasniedza 13 473 tūkst. tonnu, kas ir par 17,4% mazāk nekā iepriekšējā gadā.

Būtiskāko pārvadājumu daļu veido naftas un naftas produktu pārvadājumi (28,7%), kā arī graudi, graudu pārstrādes produkti, sēklas un augļi (20,3%). Minerālmēslu pārvadājumu īpatsvars kopējā pārvadājumu apjomā ir 11,3%, koksnes un tās izstrādājumu īpatsvars ir 8,1%, akmeņogļu pārvadājumu īpatsvars ir 9,3%. Citu kravu veidu īpatsvars 2021. gadā ir 22,3% no kopējiem kravu pārvadājumiem.

Lielāko daļu no *Koncerna* ieņēmumiem nodrošina SIA “LDZ CARGO”, kas ir nozīmīgs transporta un loģistikas nozares uzņēmums Latvijā.

Lielākā daļa no SIA “LDZ CARGO” pārvadāto kravu apjoma ir no Krievijas – 54,1%. Pārējo valstu īpatsvars pārvadāto kravu apjomā ir šāds: Baltkrievija – 28,0%, Lietuva – 10,1%, Ukraina – 1,8%, Kazahstāna – 5,0%, Igaunija – 0,4%, Uzbekistāna – 0,5% un citas valstis – 0,1%.

SIA “LDZ CARGO” ir vienīgais transporta un uzglabāšanas nozares sauszemes transporta sektora uzņēmums Latvijā, kas nodrošina dzelzceļa pasažieru pārvadājumus starptautiskajā satiksmē. Pandēmijas COVID-19 izplatības ierobežošanai 2021. gadā turpinājās spēkā esošo ierobežojumu piemērošana, kas attiecās uz kaimiņvalstīm, kuras nav ES dalībvalstis. Tā kā visiem esošajiem starptautisko pasažieru vilcienu maršrutiem galamērķi bija uz valstīm, kas nav ES dalībvalstis, 2021. gadā starptautiskie pasažieru pārvadājumi, kas tika pārtraukti 2020. gada martā, netika atjaunoti.

Pa *Latvijas dzelzceļa* publiskās lietošanas infrastruktūru platsliežu dzelzceļa līnijās 2021. gadā pārvadāti 11 194 tūkst. pasažieri, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu to skaits ir samazinājies par 13%.

Koncerna konsolidētie ieņēmumi par infrastruktūras izmantošanu, salīdzinot ar 2020. gadu, ir palielinājušies par 1 954 tūkst. EUR jeb 12,1%, ieņēmumi palielinājās gan no privātiem kravu pārvadātājiem, gan no pasažieru pārvadātāja, ko sniedz saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu līgumu.

Koncerna peļņa pēc nodokļiem ir 3 909 tūkst. EUR. Salīdzinājumam - 2020. gadu *Koncerns* noslēdza ar zaudējumiem 35 515 tūkst. EUR apmērā. *Koncerna* konsolidētais pašu kapitāla apjoms uz 2021. gada 31. decembri ir 397 828 tūkst. EUR, kas ir par 3 909 tūkst. EUR jeb 1% vairāk nekā 2020. gada 31. decembrī.

Koncerna sabiedrības ievēro piesardzīgu likviditātes riska vadību, nodrošinot, ka ir pieejami atbilstoši kredītresursi saistību nokārtošanai noteiktajos termiņos. 2021.gada 31.decembrī *Koncerna* apgrozāmie līdzekļi pārsniedz tā īstermiņa saistības par 41 401 tūkst. EUR, kā rezultātā kopējā likviditāte - apgrozāmie līdzekļi pret īstermiņa saistībām - ir 1,4. Īstermiņa saistībās ir iekļauti nākamo periodu ieņēmumi 19 055 tūkst. EUR, kas saistīti ar Eiropas Savienības (ES) projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, tāpēc ir zema riska iespēja, ka šo saistību segšanai būs nepieciešami finanšu līdzekļi. Kopējās likviditātes rādītājs, neiekļaujot nākamo periodu ieņēmumus, kas saistīti ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, ir 1,8. 2021. gada 31. decembrī un 2022. gada sākumā nevienam ilgtermiņa aizņēmumam nav bijušas rādītāju neizpildes.

Neskatoties uz kravu pārvadājumu apjomu samazināšanos, *Koncerns* turpināja nodrošināt infrastruktūras un pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un atbilstošu drošības līmeni, un kopējais *Koncernā* izpildīto kapitālieguldījumu apjoms 2021.gadā sasniedza 15 954 tūkst. EUR (bez *Koncerna* ietvaros veiktajiem kapitālieguldījumiem). Finanšu resursi ieguldīti pamatlīdzekļu atjaunošanā, modernizācijā un iegādē, nemateriālajos ieguldījumos, kā arī jaunu objektu būvniecībā.

Latvijas dzelzceļa kapitālieguldījumu apjoms 2021.gadā ir 12 041 tūkst. EUR. Kapitālajā remontā ieguldīti 7 203 tūkst. EUR, esošo IT sistēmu atjaunošanā 595 tūkst. EUR, pārskata periodā iegādātas tehnoloģiskās iekārtas sliežu ceļu remontam un uzturēšanai, kā arī iekārtas turpmākai informācijas sistēmu un sakaru līdzekļu attīstībai un citi nemateriālie aktīvi 453 tūkst. EUR apmērā. Infrastruktūras attīstībā ieguldīti 3 790 tūkst. EUR.

SIA "LDZ CARGO" izpildīto kapitālieguldījumu apjoms 2021. gadā sasniedza 51 336 tūkst. EUR, kas ieguldīti pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu atjaunošanā, modernizācijā un iegādē. Sabiedrība īstenojusi ilgtermiņa investīcijas projektu un 2021. gada janvārī iegādājusies 14 2M62UM sērijas dīzeļlokomotīves par 50 694 tūkst. EUR no SIA "LDZ ritošā sastāva serviss".

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" izpildīto kapitālieguldījumu apjoms 2021. gadā sasniedza 3 006 tūkst. EUR. No tiem nozīmīgākie projekti ir dīzeļlokomotīvu kapitālie remonts, kas veikti par kopējo apjomu 1 939 tūkst. EUR, specializētās riteņu virpas KZTS 1836M10 kapitālais remonts un modernizācija par 300 tūkst. EUR, Daugavpils vagonu remonta centra cisternu mazgāšanas iecirkņa nojumes celtniecība par 295 tūkst. EUR, kā arī veikti citi kapitālieguldījumi.

Mērķi un turpmākā attīstība

Tā kā gan 2020., gan 2021.gadā turpinājās lejupslīdoša kravu pārvadājumu apjomu tendence, turpinās arī darbs pie *Koncerna* darbības efektivitātes veicināšanas, pārskatot biznesa, organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus, lai palielinātu *Koncerna* saimnieciskās darbības efektivitāti un samazinātu izmaksas, kā arī nodrošinātu *Koncerna* konkurētspējīgu un ilgtspējīgu darbību nākotnē.

Tā kā ievērojama izmaksu daļa ir saistīta ar darbinieku resursiem - darba samaksas izmaksām, pārskatot organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus, 2022. gadā turpināsies jau 2019. gadā un 2020.gadā turpinātā uzsāktā *Koncerna* darbinieku skaita optimizācija.

Lai veicinātu *Koncerna* biznesa modeļa īstenošanu, *Koncerna* sabiedrībām ir izstrādāti biznesa plāni līdz 2025. gadam un rīcības plāni laika posmam līdz 2025. gadam.

Koncerna biznesa modelis ir balstīts uz tā rīcībā esošajiem aktīviem – kvalitatīvu infrastruktūru, kompetentu komandu un ilggadēju pieredzi, vienlaikus būtiski paplašinot *Koncerna* jau esošās darbības jomas, attīstot ekspedīcijas darbību, t.sk. jūras ekspedīciju, autotransporta ekspedīciju, noliktavu pakalpojumus, papildus pēcapstrādes pakalpojumu u.c.

Kravu pārvadājumu un loģistikas biznesa virziena nākotnes prioritātes – kravu pārvadājumi, specializētas kravas, cieša sadarbība ar ostu pārvaldēm un ostu termināļiem, vienots loģistikas piedāvājums.

Lai kāpinātu *Koncerna* sabiedrību darbības efektivitāti un produktivitāti, arī turpmāk akcents tiks likts uz cilvēkresursu un materiālrեսursu bāzes pārdomātu izmantošanu, samazinot izmaksas. Līdz ar to arī turpmāk tiks pārskatīti tehnoloģiskie procesi, veicamās funkcijas, kā arī izvērtētas *Koncerna* pārvaldības iespējas.

Latvijas dzelzceļš un visa valsts transporta un loģistikas nozare tieši konkurē ar tuvākajām kaimiņvalstīm – Lietuvu un Igauniju – par pārvadājumu piesaisti Latvijas tranzīta koridoram. Infrastruktūras pakalpojumu efektivitāte būs viens no izšķirošajiem faktoriem konkurences cīņā par kravu pārvadājumiem pa dzelzceļu.

Kravu pārvadājumu apjomu samazināšanās, kā arī nepietiekamā finansējuma pasažieru infrastruktūras uzturēšanai rezultātā radušās finanšu līdzsvara saglabāšanas grūtības plānots risināt Daudzgaļu līgumā noteiktajā kārtībā.

2022. gadā *Koncerna* un *Sabiedrības* galvenās prioritātes un mērķi būs saistīti ar uzņēmumu darbības efektivitātes būtisku palielināšanu un finanšu līdzsvara nostabilizēšanu, kā arī ar jaunizstrādāto organizatorisko un tehnoloģisko procesu ieviešanu un pastāvīgu pilnveidošanu.

Līdz ar *Koncerna* darbības virzienu pārskatīšanu un efektivitātes veicināšanu 2022. gadā būtiska uzmanība tiks pievērsta mērķa tirgu un kravu segmentu diversifikācijai, piesaistot kravu pārvadājumus jaunus tirgos, izstrādājot jaunus pakalpojumus u.c.

Līdz ar šiem mērķiem *Koncerns* aktīvi strādās arī pie pasažieru vajadzībām nepieciešamās ērtas un efektīvas infrastruktūras attīstības, kā arī nemainīgi rūpēsies par drošības veicināšanu pie un uz sliežu ceļiem.

Ņemot vērā 2022. gadā notiekošos intensīvos pārmaiņu procesus, *Koncerna* vadības komanda nodrošinās efektīvu finanšu un personāla vadību, kā arī īstenos visaptverošu un caurspīdīgu komunikāciju gan uzņēmuma iekšienē, gan ar klientiem, sadarbības partneriem, iesaistītajām pusēm un plašu sabiedrību.

Latvijas dzelzceļa stratēģija un rīcības plāns akceptēts ar 05.07.2021. *Latvijas dzelzceļa* valdes lēmumu Nr.VL-34/240, un apstiprināts ar *Latvijas dzelzceļa* padomes 14.07.2021. lēmumu Nr.PA1.2./8-6.

Ar Ministru kabineta 16.06.2021. rīkojumu Nr.421 *Latvijas dzelzceļa* vispārējais stratēģiskais mērķis ir apstiprināts sekojošā redakcijā - Nodrošināt efektīvu, drošu un ilgtspējīgu dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu, piedāvājot arī konkurētspējīgus loģistikas, dzelzceļa ritošā sastāva remonta un apkopes, stratēģiski svarīgu objektu apsardzes pakalpojumus, sekmējot videi draudzīgu dzelzceļa pārvadājumu attīstību.

2021. gadā izstrādāta un ar 2021. gada 1. marta valdes lēmumu Nr. VL-9/95 apstiprināta un 18.03.2021. padomes lēmumu Nr. PA 1.2.13-13 zināšanai pieņemta "VAS "Latvijas dzelzceļš" koncepcija infrastruktūras attīstībai 2021 – 2035", kas ietver patreizējo infrastruktūras un ar to saistīto uzņēmuma darbības aspektu aprakstu un ieskicē *Latvijas dzelzceļa* stratēģiskās attīstības vīziju un tās būtiskākos virzienus, kas tieši atainojas izstrādātajā *Latvijas dzelzceļa* vidēja termiņa darbības stratēģijā, uz infrastruktūras attīstību un modernizāciju vērstajos projektos u.c. dokumentos.

Domājot par *Latvijas dzelzceļa* attīstību un konkurētspēju nākotnē, līdz ar regulārajiem kapitālieguldījumiem infrastruktūras kvalitātes un drošības līmeņa uzturēšanā finansiālo iespēju robežās turpinās darbs pie uzsāktā Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta "Rīgas dzelzceļa mezgla posma Sarkandaugava-Mangaļi-Ziemeļblāzma modernizācija" īstenošanas, par kura būvniecību 2019. gadā tika noslēgts līgums. Projekta ietvaros paredzēts paaugstināt caurvedes spēju, izbūvējot otros sliežu ceļus posmā Mangaļi – Ziemeļblāzma, modernizēt signalizācijas sistēmu atbilstoši mūsdienu tehnoloģijām, kā arī paaugstināt drošību, izbūvējot divlīmeņu šķērsojumus gājējiem. 2021. gadā projekta ietvaros pabeigti projektēšanas darbi un atsevišķos iecirkņos uzsākti būvdarbi.

2021. gadā uzsākta Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta "Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija" īstenošana, kura ietvaros paredzēts izbūvēt 48 stacijās paaugstinātās pasažieru platformas, paaugstinot pasažieru un vilcienu kustības drošību, pasažieru apkalpošanas kvalitāti un komfortu, kā arī samazinot ietekmi uz vidi. 2021. gadā tika noslēgti līgumi par būvdarbu veikšanu. Projekta ietvaros uzsākti projektēšanas darbi.

Vienlaicīgi notiek darbs pie vēl divu projektu sagatavošanas, kurus plānots īstenot ar Kohēzijas fonda līdzfinansējumu:

- "Nožogojumu un gājēju pāreju ierīkošana dzelzceļa infrastruktūras objektos";
- "Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija vilcienu kustības ātruma paaugstināšanai".

Abos projektos veikti iepirkumi par projektēšanas un būvniecību, kā arī notiek darbs pie projektu iesniegumu sagatavošanai, lai nodrošinātu to iesniegšanu Centrālajai Finanšu un līgumu aģentūrai Kohēzijas fonda līdzfinansējuma piesaistei.

SIA "LDZ CARGO" ir būtiski saglabāt un nostiprināt esošo pozīciju kravu pārvadājumos, pievērst īpašu uzmanību jaunu kravu piesaistei no jauniem tirgiem, palielināt starptautisko pasažieru pārvadājumu rentabilitāti, nodrošināt komercdarbības virzienu attīstību un konkurētspēju, pastāvīgi uzlabot pakalpojumu kvalitāti, efektivitāti un darba ražīgumu, kā arī nodrošināt piedāvāto pakalpojumu pastāvīgu modernizāciju un progresu. 2021. gada beigās uzsākta SIA "LDZ CARGO" jaunās vidēja termiņa darbības stratēģijas 2022.-2026. gadam izstrāde.

Sekojoši līdzīgi nozares tendencēm, kā arī ES noteiktajiem attīstības mērķiem, lai atslogotu Latvijas autoceļus no smagās kravu pārvadājumu tehnikas un tās radītā kaitējuma gan apkārtējai videi, gan autoceļu kvalitātei, kā arī, lai sniegtu iespēju visiem autokravu īpašniekiem un ekspeditoriem nodrošināt efektīvākus un izdevīgākus kravu pārvadājumus, 2021. gadā tika uzsākts projekts "Zaļā pārmija" jeb "Green Switch", kas ir jauns pakalpojums - regulāri auto puspiekabju pārvadājumi pa dzelzceļu. Klientiem tiek piedāvāts kravas kopā ar puspiekabi, bet bez vilcēja un autovadītāja, pārcelt uz dzelzceļu, kur tās tiek nogādātas nepieciešamajā ostas terminālī Liepājā vai Ventspilī un uzceltas uz prāmja "Stena Line", lai tālāk dotos uz Vāciju vai Skandināvijas valstīm (šāda veida pārvadājumi notiek gan no Latvijas, gan uz Latviju). Šādu kombinēto pārvadājumu attīstīšana ir viena no SIA "LDZ CARGO" prioritātēm.

2021. gada beigās SIA "LDZ CARGO" ir saņēmusi ES vienoto drošības sertifikātu, kas ļauj veikt pārvadājumus visā Lietuvas un Igaunijas teritorijā, tādējādi kļūstot par vienīgo pārvadātāju, kas ir sertificēts veikt pārvadājumus visās trīs Baltijas valstīs un iegūstot iespēju paplašināt savu uzņēmējdarbības sfēru citu valstu teritorijā.

Lai panāktu ātrāku un ērtāku informācijas apmaiņu starp pārvadātāju un klientu kravas pārvadājumu jomā, SIA "LDZ CARGO" papildus jau 2021. gadā izstrādātajiem risinājumiem līgumu, vēstuļu un citu dokumentu parakstīšanai ar elektronisko parakstu turpina darbu, lai paplašinātu elektroniskā paraksta lietošanas iespējas kravu pārvadājumu dokumentu aprītē. SIA "LDZ CARGO" aktīvi iesaistās izstrādātās Kravu kustības pārvaldības informācijas sistēmas funkcionalitātes paplašināšanā. Sistēmas funkcionalitāte paredz klientu apziņošanu, elektroniskās dzelzceļa pavadzīmes noformēšanu un izmantošanu, muitas dienestu iepriekšēju informēšanu elektroniskā veidā par ievadamām kravām, informācijas sagatavošanu un iesniegšanu par sūtījumiem elektroniskā veidā. Tiek turpināta esošo informācijas sistēmu attīstīšana ar mērķi pilnībā atteikties no papīrveida pārvadājumu dokumentiem gan iekšzemes, gan starptautiskajā satiksmē.

Lai nodrošinātu SIA "LDZ CARGO" izvirzīto mērķu sasniegšanu un augstas kvalitātes līmeņa pakalpojumu sniegšanu, 2021. gadā realizēti vairāki investīciju projekti, t.sk. investēti līdzekļi jaunu tehnoloģiju ieviešanā darba tehnoloģiskā procesa uzlabošanai:

- 2021. gadā 7 lokomotīves tika aprīkotas ar drošības ierīcēm, kas paredzētas darbam bez mašīnista palīga.
- Nolūkā nodrošināt ritošā sastāva efektīvu izmantošanu un veikt darba tehnoloģijas pilnveidošanu 2021. gada 4. ceturksnī tika uzsākta manevru lokomotīvu aprīkošana ar videonovērošanas sistēmu.
- Lai automatizētu mašīnista maršruta lapas aprītes procesu, aizvietojo papīrveida mašīnista maršruta lapu ar tās elektronisko versiju, optimizētu mašīnista maršruta lapas aizpildīšanas procesu, minimizējot informācijas dublēšanos un papildus darbības, kā rezultātā paaugstinātu datu iegūšanas efektivitāti un elastīgumu, uzsākta elektroniskās mašīnistu maršruta lapas informācijas sistēmas (ELIS) ieviešana.
- 2021. gada 4. ceturksnī tika noslēgts līgums par digitālo lokomotīvu radiostaciju iegādi un uzstādīšanu un uzsākta lokomotīvu aprīkošana ar radiostacijām.
- Kravas pārvadājumu nodrošināšanai un kravas pārvadāšanas pakalpojuma sniegšanas kvalitātes uzlabošanai, kā arī, ņemot vērā vagonu parka novecošanos, 2021. gada 14. decembrī ir parakstīts pirkuma līgums par 60 pusvagonu iegādi.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" 2022. gadā plāno veikt aktīvas darbības pakalpojumu sniegšanas attīstībai ārpus Baltijas valstu teritorijas. Sabiedrība aktīvi piedalās publiskajās iepirkumu procedūrās un privāto uzņēmumu izsludinātajos, lokomotīvu un vagonu remontu iepirkumos Polijā, Ukrainā, Krievijā un citās Eiropas un NVS valstīs. Lai veiksmīgāk pārstāvētu savas intereses ārvalstīs, sabiedrība ir noslēgusi vairākus sadarbības līgumus ar ārvalstu partnerkompānijām, ar kuru palīdzību tiks panākta sabiedrības konkurētspējas palielināšanās ārvalstu tirgos.

2021. gadā, attīstot savu darbību ārpus Latvijas robežām, SIA "LDZ ritošā sastāva serviss", ir saņēmusi sertifikātu "CEPT ACY", kas uzņēmumam dod iespēju sniegt lokomotīvu remonta pakalpojumus Ukrainā bāzēto lokomotīvu īpašniekiem. Līdz ar saņemto sertifikātu SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" turpmāk varēs sākt veikt plaša spektra remontdarbus uz Ukrainas sliežu ceļiem ekspluatējamajām lokomotīvēm. Sertifikāts "CEPT ACY" ļauj SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" veikt gan lokomotīvu tekošo remontu, kas ietver dažādu detaļu, lokomotīvu riteņpāru apkopi, gan kapitālo remontu jeb atjaunošanas remontu ar kalpošanas termiņa pagarināšanu, kura ietvaros tiek veikta lokomotīves elektrosavienojumu, virsbūves, motora pārsega, rāmja un nesošo metālkonstrukciju daļēju nomaiņa.

Līdz ar riteņpāru darba galda modernizāciju sabiedrībai pēc pakalpojuma sertifikāta darbības sfēras paplašināšanas paveras iespēja veikt ritošā sastāva remontdarbus lokomotīvē un vagoniem, kas piemēroti ne tikai Latvijā ierastajiem 1 520 mm platajiem sliežu ceļiem, bet arī tam sliežu platumam, kāds ir izplatīts lielākajā daļā Eiropas Savienības valstu.

2022. gadā sabiedrība izskata iespēju veikt apkopes un remontus pasažieru vagoniem, ar mērķi paplašināt sniegto pakalpojumu klāstu.

2021. gadā SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" pārņēmis no SIA "LDZ Infrastruktūra" dzelzceļa sliežu ceļa mašīnu remonta centru un uzsācis jaunu sēriju dzelzceļa sliežu ceļa mašīnu apkopes un remontus, kā arī sliežu ceļu mašīnu nomas pakalpojumus dzelzceļa infrastruktūras uzturētājiem Latvijā un ES valstīs. Sabiedrība ir uzsākusi darbības zonas paplašināšanas apzināšanu Somijas tirgum.

2022. gada investīciju plānā ir paredzēti līdzekļi jaunu iekārtu iegādei, kas sabiedrībai nodrošinātu jauna pakalpojuma sniegšanas iespējas un neatkarību elektronisko mašīnu remonta sfērā. Tāpat investīciju plānā ir paredzēti līdzekļi esošo pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanai un izpildes laika samazinājumam. 2022. gadā sabiedrība plāno izstrādāt remontu centru ražošanas iekārtu atjaunošanas plānu turpmākajiem gadiem.

Vienlaikus ar jaunu biznesa virzienu apgūšanu, sabiedrība turpina iekšējo procesu pārskatīšanu ar mērķi optimizēt izmaksas. Palielinoties energoresursu cenai valstī, sabiedrības mērķis ir izstrādāt energoefektivitātes stratēģiju, samazinot šo cenu kāpuma ietekmi uz sabiedrības rezultātu.

Sabiedrība ir ielānojusi 2022. gadā uzsākt ražošanas procesu digitalizāciju remontu centros, kā arī tiks pabeigts degvielas ekipēšanas punktu modernizācija, kas ļautu atteikties no degvielas operatoriem un pilnībā automatizēt degvielas uzpildes stacijas.

Lai turpinātu sabiedrības sekmīgu attīstību un reklamētu savus pakalpojumus, sabiedrība plāno piedalīties specializētās dzelzceļa izstādēs un izskata iespēju tajās piedalīties ar savu standu.

SIA "LDZ Loģistika" mērķi ir pārvadājumu apjoma kāpināšana, attīstot intermodālus un multimodālus loģistikas piedāvājumus, veidojot stratēģiskās partnerības, apgūstot esošos un jaunus tirgus, piesaistot Latvijas tranzīta nozarei jaunus klientus, attīstot loģistikas piedāvājumu mārketingu un pārdošanu. Papildus plānota iekšzemes dzelzceļa kravu pārvadājumu veicināšana, sekmējot publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu un radot attīstības iespējas Latvijas tautsaimniecības atbalstam. Mērķu sasniegšanai nepieciešama arī loģistikas izcilības kompetenču uzkrāšana un pielietošana izglītības programmās un tehnoloģiju attīstībā.

Savstarpējās sadarbības uzlabošanās starp ostām un kravu pārvadātājiem veicinātu papildu tranzīta kravu piesaisti. Nozīmīga loma šīs sadarbības veicināšanā ir Latvijas valsts institūciju atbalstam un piedalīšanās starptautisku kravu pārvadājumu projektos, kas veicina Latvijas kā tranzītvalsts pievilcību.

SIA "LDZ Loģistika" biznesa plāns līdz 2025. gadam ir balstīts uz vīziju par uzņēmumu kā spēcīgu loģistikas nozares dalībnieku, kā galvenās prioritātes laika periodā līdz 2025. gadam izvirzot sadarbību ar ostām, termināļiem un autopārvadātājiem, kravu apjoma palielināšanu, 3PL pakalpojumu groza attīstību, kā arī virzību uz kravu pārvadājumu koridoru veidošanu gan starpvalstu pārvadājumu nodrošināšanai (Eiropa – Krievija, Kazahstāna un Vidusāzija), gan reģionālu vai iekšzemes kravu pārvadājumu nodrošināšanai (Baltija, Ukraina, Baltkrievija).

Sadarbībā ar Ķīnas vēstniecību Latvijas Republikā notiek pārrunas ar Ķīnas valsts loģistikas platformām par iespējamu sadarbību un vilcienu novirzīšanu caur Latviju.

SIA "LDZ apsardze" strādā atbilstoši Koncerna stratēģijai un tai izvirzītajiem mērķiem, kura paredz Koncerna un tajā ietilpstošo sabiedrību biznesa modeļa maiņu.

Sabiedrības pastāvēšanas pamatbūtība (Misija) ir nodrošināt kvalitatīvu, mūsdienīgu un konkurētspējīgu apsardzes pakalpojumu sniegšanu Koncerna uzņēmumiem un klientiem ārpus koncerna, veicot ilgtspējīgu sabiedrībā ieguldīto līdzekļu pārvaldību un to izaugsmi.

2021. gadā sabiedrība izpildīja primāri izvirzīto finanšu mērķi attiecībā uz dividenžu izmaksu Sabiedrības dalībniekam 112 tūkst. EUR. 2021. gada pozitīvā izaugsme un pamatdarbības rentabilitāte arī nākošajā gadā nodrošinās izvirzītā mērķa izpildi.

Papildus jānorāda, ka atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr. 13 "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "LDZ infrastruktūra" un valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" netiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums

“Baltija””, paredzēts izbeigt VAS “Latvijas dzelzceļš” līdzdalību “LDZ infrastruktūra”, to likvidējot, un reorganizācijas rezultātā SIA “Rīgas Vagonbūves Uzņēmums “Baltija”” pievienot SIA “LDZ ritošā sastāva serviss.

3. PĒTNIECĪBAS DARBI UN ATTĪSTĪBAS PASĀKUMI

2021. gadā Koncerna pētniecības un attīstības izmaksu kopsumma ir 227 tūkst. EUR, no kuriem ārējiem izdevumiem pētniecībai un attīstībai izlietoti 196 tūkst. EUR, bet *Koncerna* sabiedrību iekšējiem izdevumiem pētniecībai un attīstībai izlietots 31 tūkst. EUR.

Latvijas dzelzceļā 2021. gadā veikti pētniecības darbi 36 tūkst. EUR apmērā, no tiem izdevumi par *Sabiedrībā* veiktiem iekšējiem pētījumiem 25 tūkst. EUR, izdevumi par citām iestādēm, uzņēmumiem, organizācijām pasūtītiem pētījumiem – 11 tūkst. EUR.

Apzinoties turpmāko gadu izaicinājumus kvalificēta darbaspēka piesaistes jomā, **Latvijas dzelzceļš** ne tikai attīsta Mācību centra piedāvātās tālākizglītības iespējas, bet sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti pēdējos gados ir ieviesis vairākas jaunas specializācijas dzelzceļa elektrosistēmu un dzelzceļa telekomunikāciju mācību programmās. Šo programmu apguve ļaus ne tikai attīstīt tehnoloģisko kapacitāti *Koncernā*, bet arī nodrošināt nākotnes dzelzceļa infrastruktūras apkalpošanai nepieciešamos speciālistus.

SIA “LDZ CARGO” 2021.gadā attīstības pasākumiem izlietoti 191 tūkst. EUR, no tiem iekšējiem pasākumiem - 6 tūkst. EUR, ārējiem pasākumiem – 185 tūkst. EUR. Sabiedrībā nepārtraukti notiek jaunu tehnoloģiju apzināšana, izpēte un ieviešana, lai uzlabotu klientiem sniegto pakalpojumu kvalitāti, optimizētu darba procesus un palielinātu drošību. Īpašs uzsvars tiek likts uz procesu digitalizāciju, 2021. gadā tika ieviesti vairāki elektronisko dokumentu risinājumi.

Sekojoši līdzīgi nozares tendencēm, kā arī ES noteiktajiem attīstības mērķiem, lai atslogotu Latvijas autoceļus no smagās kravu pārvadājumu tehnikas un tās radītā kaitējuma gan apkārtējai videi, gan autoceļu kvalitātei, kā arī, lai sniegtu iespēju visiem autokravu īpašniekiem un ekspeditoriem nodrošināt efektīvākus un izdevīgākus kravu pārvadājumus, 2021. gadā tika uzsākts projekts “Zaļā pārmija” jeb “Green Switch”, tas ir jauns pakalpojums - regulāri auto puspiekabju pārvadājumi pa dzelzceļu. Kā jau bija minēts, tagad klientiem tiek piedāvāts kravas kopā ar puspiekabi, bet bez vilcēja un autovadītāja, pārcelt uz dzelzceļu, kur tās tiek nogādātas nepieciešamajā ostas terminālī Liepājā vai Ventspilī un uzceltas uz prāmja “Stena Line”, lai tālāk dotos uz Vāciju vai Skandināvijas valstīm (šāda veida pārvadājumi notiek gan no Latvijas, gan uz Latviju). Šādu kombinēto pārvadājumu attīstīšana ir viena no LDZ CARGO prioritātēm.

2021. gada beigās LDZ CARGO ir saņēmusi ES vienoto drošības sertifikātu, kas ļauj veikt pārvadājumus visā Lietuvas un Igaunijas teritorijā, tādējādi kļūstot par vienīgo pārvadātāju, kas ir sertificēts veikt pārvadājumus visās trīs Baltijas valstīs un iegūstot iespēju paplašināt savu uzņēmējdarbības sfēru citu valstu teritorijā.

4. INFORMĀCIJA PAR GALVENAJIEM AR KORPORATĪVĀS SOCIĀLĀS ATBILDĪBAS JOMĀM SAISTĪTAJIEM RISKIEM

Satiksmes drošības riski

VAS “Latvijas dzelzceļš” kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs atbild par dzelzceļa infrastruktūras kontroles un drošības sistēmu vadību un aktīvi vada riskus, kas saistīti ar dzelzceļa satiksmes drošību. VAS “Latvijas dzelzceļš” ir izveidota drošības pārvaldības sistēma, kas ir integrēta pārvaldības un pamatdarbības procesos, ietverot dzelzceļa infrastruktūras drošas attīstības, uzturēšanas un ekspluatācijas īpašo prasību ievērošanai nepieciešamās procedūras, iekļaujot arī kustības vadības un signalizācijas sistēmas uzturēšanas un ekspluatācijas procedūras, personāla kompetenču pārvaldību.

Satiksmes drošības stāvokļa uzraudzībai atbilstoši “Latvijas dzelzceļš” koncerna “Satiksmes drošības politikai” ir ieviesta Satiksmes drošības iekšējās uzraudzības sistēma, kas ir periodisks preventīvo pasākumu komplekss. Galvenie sistēmas instrumenti ir satiksmes drošības stāvokļa monitorings, dzelzceļa infrastruktūras apskates, dažādas pārbaudes, tehniskās revīzijas, dzelzceļa speciālistu tehniskās mācības, satiksmes drošības instruktāžas.

Saskaņā ar "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības politiku neatkarīgi no atsevišķu risku vērtējumiem un veiktajiem kontroles pasākumiem, lēmumu pieņemšanā Koncernā par prioritāru risku noteikts satiksmes drošības apdraudējums un īstenojami risku mazināšanas un kontroles pasākumi.

Vides riski

"Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrības vada riskus, lai nodrošinātu darbības atbilstību ES un nacionālā līmenī pieņemto tiesību aktu prasībām, tajā skaitā, kas attiecas uz klimata kontroli un vidi, un prasību integrēšanu LDz darbībā, kā arī globālo klimata prasību nodrošināšanu. Esošā riska kontrole ietver ārējā regulējuma pārņemšanu "Latvijas dzelzceļš" koncerna vides un energopārvaldības politikā un no tās izrietošos noteikumus, Vides un energopārvaldības programmā:

- LDz koncernā ir ieviesta sertificēta energopārvaldības sistēma (nepārtraukta nozīmīgo energopatēriņa jomu analīze) un trokšņa pārvaldība (izstrādātas stratēģiskās trokšņa kartes un rīcības plāns trokšņa samazināšanai).
- 2022. gadā plānots sertificēt arī vides pārvaldības sistēmu, atbilstoši ISO 14001:2015 standarta prasībām, kas tiks integrēta ar sertificēto energopārvaldības sistēmu.
- Regulāri tiek nodrošināts vides monitorings (grunts un gruntsūdens, notekūdeņi un lietus ūdeņi, trokšņa līmenis un piesārņojošo vielu emisijas gaisā), ar naftas produktiem piesārņoto, t.sk., vēsturiski piesārņoto, vietu apsekošana, izpēte, sanācijas pasākumi.
- Ir nodrošinātas periodiskas darbinieku apmācības - zināšanu celšanai un pārbaudei, kā arī darbinieku informēšana par uzņēmuma aktualitātēm vides un energopārvaldības jomā.
- Kopīgi ar citiem valsts dienestiem tiek organizētas Civilās aizsardzības un katastrofas novēršanas mācības.

Darba vides riski

Koncerna sabiedrību pamatdarbības nodrošināšanai darbs notiek tiešā sliežu ceļu tuvumā, t.i. paaugstinātas bīstamības apstākļos un katram darbiniekam ir stingri jāievēro visas darba aizsardzības prasības, tostarp augstas redzamības aizsargapģērba valkāšana un nepārtraukta modrība pār ritošā sastāva pārvietošanos noteiktajā darba zonā. Risku pārvaldība tiek nodrošināta saskaņā ar "Latvijas dzelzceļš" koncerna Darba aizsardzības politiku un Koncerna sabiedrības uztur un pilnveido darba aizsardzības sistēmas, tiek veikts regulārs darba vides risku izvērtējums saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Darba aizsardzības nodrošināšanas procesā prioritāte vērsta uz preventīvām darbībām, lai nepieļautu (novērstu) darbinieku drošībai bīstamus un veselībai kaitīgus darba vides riskus. Praktiski, izstrādājot darba aizsardzības instrukcijas, tiek pielietota "Darba aizsardzības instrukcijas satura un struktūras paraugs" (MK 10.08.2010. noteikumiem Nr.749 2.pielikums), kurš sevī ietver drošu darba veikšanas procesu uzsākot darbu, veicot darbu un beidzot darbu, un darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās.

Korupcijas un interešu konflikta riski

"Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrības savā ikdienas darbā ievēro korupcijas novēršanas principus. "Latvijas dzelzceļš" koncernā tiek īstenota Krāpšanas novēršanas politika, kas veido iekšējās kontroles vidi, lai nodrošinātu krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanu, trauksmes celšanas sistēmas darbību un ikdienas rīcības atbilstību tiesību aktiem.

"Latvijas dzelzceļš" koncerna Ētikas kodekss nosaka darbinieku profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus. Koncerna sadarbības partneri, parakstot līgumu, apliecina, ka ir iepazinušies ar koncerna mājas lapā www.ldz.lv publicētajiem "Latvijas dzelzceļš" koncerna sadarbības partneru biznesa ētikas pamatprincipiem, atbilst tiem un apņemas arī turpmāk strikti tos ievērot un nodrošināt, ka tos ievēro arī tā darbinieki un ar līguma izpildi saistītie apakšuzņēmēji.

Atbilstības riski

"Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrības vada riskus un veic nepieciešamos pasākumus darbības atbilstības nodrošināšanai. Koncernā tiek īstenota vienota tiesiskā nodrošinājuma politika ar mērķi nodrošināt attiecināmo tiesību normu vienveidīgu un pareizu piemērošanu. Koncerna sabiedrību pamatdarbība tiek organizēta ņemot vērā ārējo tiesību aktu, tostarp, sankciju regulējuma prasības un

to izmaiņas. Risku pārvaldībai atbilstoši izmaiņām tiek pārskatīti procesi un aktualizētas esošās iekšējās kontroles.

Reputācijas riski

“Latvijas dzelzceļš” koncerna sabiedrības veic pasākumus reputācijas risku novēršanai un mazināšanai gan tīši vai netīši radītu ārēju notikumu rezultātā, gan iekšējās komunikācijas kļūdas vai darbinieku neatbilstošas rīcības dēļ. Riska pārvaldīšanai ikdienas procesos savlaicīgi tiek identificētas potenciālās komunikācijas tēmas un komunikācijas riski, tiek veikts pastāvīgs mediju, publiskās vides un sabiedrības viedokļa monitorings, nodrošināta komunikācija par Koncerna darbību, veicināta sabiedrības informētība un izpratne par Koncerna darbības virzieniem un tā aktualitātēm.

5. FILIĀLES UN PĀRSTĀVNICĪBAS ĀRVALSTĪS

Kopš 2012. gada darbojas *Latvijas dzelzceļa* pārstāvniecība Krievijas galvaspilsētā Maskavā.

Kopš 2017. gada darbojas *Latvijas dzelzceļa* pārstāvniecība Baltkrievijas galvaspilsētā Minskā.

Koncernam nav ārvalstu filiāļu.

6. NOTIKUMI PĒC 2021. GADA PĀRSKATA SASTĀDĪŠANAS DATUMA UN DARBĪBAS TURPINĀŠANA

2020. gada un 2021. gada kravu pārvadājumu tendences, kā arī pašreizējie pasaules un reģiona ekonomiku potenciāli satricinošie notikumi, tostarp koronavīrusa Covid-19 pandēmija, liecina, ka situācija, kas saistīta ar kravu pārvadājumu apjomiem, būtiski neuzlabosies.

Tomēr, neskatoties uz sarežģīto situāciju, *Latvijas dzelzceļa* vadība secina, ka finanšu pārskatu sagatavošanā ir piemērojams darbības turpināšanas princips, kas pamatots ar uzsākto jaunā *Koncerna* biznesa modeļa īstenošanu, krīzes plāna izpildi un organizatorisko un tehnoloģisko procesu pārskatīšanu, kas rezultēsies izmaksu samazināšanā nākotnē, un nepieciešamā valsts līdzekļu finansējuma saņemšanu Daudzgaļu līguma “Par VAS “Latvijas dzelzceļš” pārvaldīšanā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības plānošanu un finansēšanu”, kurš ir noslēgts starp VAS “Latvijas dzelzceļš” un Satiksmes ministriju, ietvaros. Turklāt, 2022. gadā turpināsies darbs pie *Koncerna* biznesa modeļa un *Latvijas dzelzceļa* vidēja termiņa darbības stratēģijas līdz 2025. gadam īstenošanas.

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. Šī uzdevuma nodrošināšanai ir noslēgts Daudzgaļu līgums ar Satiksmes ministriju, kurā ir paredzēta kārtība finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

2021. un 2020. gadā nepieciešamais finanšu līdzsvara nodrošināšanas finansējums atzīts ieņēmumu sastāvā saskaņā ar 20.SGS “Valsts atbalsts” minētajiem atzīšanas principiem. Šie principi nosaka valsts dotācijas atzīšanu tajā brīdī, kad pastāv pamatota pārliecība par nosacījumu, kas saistīti ar dotācijas saņemšanu, izpildi. Turklāt dotācijas, kas attiecas uz izmaksu segšanu, ir atzīstamas tajā periodā, kad notikušas izmaksas, pie nosacījuma, ka pastāv pamatota pārliecība par dotācijas saņemšanu nākotnē.

Kritēriji, lai *Sabiedrība* saņemtu finanšu līdzsvara maksājumu, ir Daudzgaļu līgumā paredzēto finanšu līdzsvara nosacījumu neizpilde. Ņemot vērā to, ka 2021. un 2020. gadā *Sabiedrība* neizpildīja Daudzgaļu līgumā paredzētos finanšu līdzsvara nosacījumus, attiecīgi izpildījās kritēriji Daudzgaļu līgumā paredzēto finanšu līdzsvara maksājumu saņemšanai.

Lai arī pastāv pārliecība par finanšu līdzekļu saņemšanu, pastāv nenoteiktība attiecībā uz *Latvijas dzelzceļam* nepieciešamo papildu finanšu līdzekļu saņemšanas laiku. Šī nenoteiktība attiecas gan uz līdzekļiem, lai kompensētu dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas pilnā apmērā sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai visa 2022. gada laikā saskaņā ar noslēgtā Daudzgaļu līguma prasībām, gan uz līdzekļiem *Latvijas dzelzceļa* finanšu līdzsvara nodrošināšanai Daudzgaļu līguma ietvaros.

Papildus jānorāda, ka atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr.13 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas dzelzceļš” izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “LDZ infrastruktūra” un valsts akciju sabiedrības “Latvijas dzelzceļš” netiešas

izšķirošas ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešas izšķirošas ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"", paredzēts 2022. gadā izbeigt VAS "Latvijas dzelzceļš" līdzdalību "LDZ infrastruktūra", to likvidējot, un reorganizācijas rezultātā SIA "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" pievienot SIA "LDZ ritošā sastāva serviss".

7. PAZIŅOJUMS PAR VALDES ATBILDĪBU

Koncerna Mātes sabiedrības valde (turpmāk tekstā – *Vadība*) ir atbildīga par *Koncerna* konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošanu.

Konsolidētie finanšu pārskati no 15. līdz 34. lapai ir sagatavoti, pamatojoties uz grāmatvedības ierakstiem un attaisnojuma dokumentiem, un sniedz patiesu priekšstatu par *Koncerna* finansiālo stāvokli 2021. gada 31. decembrī, tā 2021. gada darbības rezultātiem un naudas plūsmām.

Iepriekš minētie konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (SFPS), balstoties uz uzņēmējdarbības turpināšanas principu. Konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošanas gaitā *Vadības* pieņemtie lēmumi un izdarītie novērtējumi ir bijuši piesardzīgi un pamatoti.

Koncerna Vadība ir atbildīga par atbilstošas uzskaites sistēmas nodrošināšanu, *Koncerna* aktīvu saglabāšanu, kā arī par krāpšanas un citu *Koncernā* izdarītu pārkāpumu atklāšanu un novēršanu. *Vadība* ir atbildīga par Latvijas Republikas likumdošanas prasību izpildi.

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI

KONSOLIDĒTAIS PEĻŅAS VAI ZAUDĒJUMU PĀRSKATS PAR 2021. GADU

| | 2021 | (EUR'000) 2020 |
|---|------------------|-------------------|
| Ieņēmumi | 249 177 | 253 866 |
| Pārējie ieņēmumi | 27 356 | 29 319 |
| Pamatdarbības ieņēmumi kopā | 276 533 | 283 185 |
| Preču, materiālu un pakalpojumu izmaksas | (61 882) | (74 415) |
| Personāla izmaksas | (134 824) | (146 135) |
| Nolietojums, amortizācijas un vērtības samazinājums | (60 413) | (85 097) |
| Pārējās izmaksas | (12 233) | (11 436) |
| Pamatdarbības izmaksas kopā | (269 352) | (317 083) |
| Pamatdarbības peļņa/ (zaudējumi) | 7 181 | (33 898) |
| Finanšu ieņēmumi | 1 | 1 |
| Finanšu izmaksas | (1 874) | (2 227) |
| Peļņa/ (zaudējumi) pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa | 5 308 | (36 124) |
| Uzņēmumu ienākuma nodoklis | (1 399) | 609 |
| Pārskata perioda peļņa/ (zaudējumi) | 3 909 | (35 515) |

Pielikumi no 22. līdz 34. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS PAR 2021. GADU

| | 2021 | (EUR'000) 2020 |
|---|--------------|-------------------|
| Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi) | 3 909 | (35 515) |
| Posteņi, kuri netiks pārklasificēti peļņas vai zaudējumu pārskatā: | - | (9 576) |
| <i>Pārvērtēto pamatlīdzekļu norakstīšana</i> | - | (9 576) |
| Pārskata gada pārējie ienākumi vai zaudējumi | - | (9 576) |
| Pārskata gada apvienotie ienākumi vai zaudējumi | 3 909 | (45 091) |
| Pārskata gada apvienotie ienākumi un zaudējumi, kas attiecināmi uz <i>Koncerna</i> mātes sabiedrības akcionāriem | 3 909 | (45 091) |

Pielikumi no 22. līdz 34. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI 2021. GADA 31. DECEMBRĪ

| AKTĪVI | 31.12.2021. | (EUR'000) 31.12.2020. |
|---|----------------|--------------------------|
| Ilgtermiņa ieguldījumi | | |
| Pamatlīdzekļi | 710 319 | 756 894 |
| Nemateriālie ieguldījumi | 1 823 | 2 054 |
| Tiesības lietot aktīvus | 7 953 | 10 339 |
| Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem | 10 520 | 5 693 |
| Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi | 84 | 84 |
| Ilgtermiņa ieguldījumi kopā | 730 699 | 775 064 |
| Approzāmie līdzekļi | | |
| Krājumi | 14 559 | 16 499 |
| Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi | 4 173 | 1 141 |
| Pircēju, pasūtītāju parādi un citi debitori | 12 686 | 13 725 |
| Uzkrātie ieņēmumi | 40 167 | 9 503 |
| Uzņēmumu ienākuma nodoklis | - | 44 |
| Nauda un naudas ekvivalenti | 64 622 | 87 260 |
| Approzāmie līdzekļi kopā | 136 207 | 128 172 |
| Aktīvi kopā | 866 906 | 903 236 |

(turpinājums nākamajā lapā)

KONSOLIDĒTAIS PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI

2021. GADA 31. DECEMBRĪ (TURPINĀJUMS)

(EUR'000)

| PASĪVI | 31.12.2021. | 31.12.2020. |
|---|----------------|----------------|
| Pašu kapitāls un saistības | | |
| Pašu kapitāls | | |
| Uz <i>Koncerna</i> mātes sabiedrības akcionāriem attiecināmais: | | |
| Akciju kapitāls (pamatkapitāls) | 289 142 | 289 142 |
| Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve | 36 086 | 36 086 |
| Rezerves un nesadalītā peļņa | 72 600 | 68 691 |
| Pašu kapitāls kopā | 397 828 | 393 919 |
| Saistības | | |
| Ilgtermiņa saistības | | |
| Atliktā nodokļa saistības | 1 847 | 466 |
| Uzkrājumi | 5 826 | 5 821 |
| Aizņēmumi no kredītiestādēm | 90 557 | 120 615 |
| Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas | 19 438 | 19 423 |
| Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem | 930 | 828 |
| Nomas saistības | 5 465 | 7 803 |
| Nākamo periodu ieņēmumi | 250 209 | 261 329 |
| Ilgtermiņa saistības kopā | 374 272 | 416 285 |
| Īstermiņa saistības | | |
| Aizņēmumi no kredītiestādēm | 30 059 | 38 213 |
| Uzkrājumi | 1 875 | 264 |
| Parādi piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējie kreditori | 30 822 | 26 457 |
| Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas | 9 661 | 4 630 |
| Nomas saistības | 2 568 | 2 601 |
| Nākamo periodu ieņēmumi | 19 821 | 20 867 |
| Īstermiņa saistības kopā | 94 806 | 93 032 |
| Saistības kopā | 469 078 | 509 317 |
| Pašu kapitāls un saistības kopā | 866 906 | 903 236 |

Pielikumi no 22. līdz 34. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS

(EUR'000)

UZ KONCERNA MĀTES SABIEDRĪBAS AKCIONĀRIEM ATTIECINĀMAIS

| | PAMAT-KAPITĀLS | ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMU PĀRVĒRTĒŠANAS REZERVE | REZERVES UN IEPRIEKŠĒJO GADU NESADALĪTĀ PEĻŅA | NESADALĪTĀ PEĻŅA VAI NESEGTI ZAUDĒJUMI | PAŠU KAPITĀLS KOPĀ |
|--|----------------|--|---|--|--------------------|
| Par 2020. gadu | | | | | |
| Uz 01.01.2020. | 256 720 | 45 662 | 103 984 | (9 328) | 397 038 |
| 2019. gada zaudējumi pārvietoti uz iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu | - | - | (9 328) | 9 328 | - |
| Maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu no 2019. gada peļņas | - | - | (26) | - | (26) |
| Pamatkapitāla palielināšana | 32 422 | - | - | - | 32 422 |
| <i>Darījumi ar Koncerna akcionāriem</i> | 32 422 | - | (9 328) | 9 328 | 32 396 |
| Pārvērtēto pamatlīdzekļu norakstīšana | - | (9 576) | 9 576 | - | - |
| Pārskata gada zaudējumi | - | - | - | (35 515) | (35 515) |
| <i>Pārskata gada apvienotie zaudējumi</i> | - | (9 576) | 9 576 | (35 515) | (35 515) |
| Uz 31.12.2020. | 289 142 | 36 086 | 104 206 | (35 515) | 393 919 |
| Par 2021. gadu | | | | | |
| Uz 01.01.2021. | 289 142 | 36 086 | 104 206 | (35 515) | 393 919 |
| 2020. gada zaudējumi pārvietoti uz iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu | - | - | (35 515) | 35 515 | - |
| <i>Darījumi ar Koncerna akcionāriem</i> | - | - | (35 515) | 35 515 | - |
| Pārskata gada zaudējumi | - | - | - | 3 909 | 3 909 |
| <i>Pārskata gada apvienotie zaudējumi</i> | - | - | - | 3 909 | 3 909 |
| Uz 31.12.2021. | 289 142 | 36 086 | 68 691 | 3 909 | 397 828 |

Pielikumi no 22. līdz 34. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS PAR 2021. GADU

(sagatavots, izmantojot netiešo metodi)

| | (EUR'000) | |
|---|-----------------|-----------------|
| | 2021 | 2020 |
| Pamatdarbības naudas plūsma | | |
| Peļņa/ (zaudējumi) pirms nodokļiem | 5 308 | (36 124) |
| Korekcijas: | | |
| Pamatlīdzekļu nolietojums un citas vērtības samazinājuma korekcijas | 41 882 | 65 174 |
| Nemateriālo ieguldījumu amortizācija un citas vērtības samazinājuma korekcijas | 582 | 613 |
| Uzkrājumu veidošana | 1 616 | 3 799 |
| (Peļņa)/ zaudējumi no ārvalstu valūtas kursu svārstībām | (202) | 87 |
| Ieņēmumi no līdzdalības asociēto sabiedrību un citu sabiedrību pamatkapitālā | (1) | (1) |
| Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas | 1 874 | 2 227 |
| Peļņa pirms apgrozāmo līdzekļu un īstermiņa kreditoru atlikumu izmaiņu ietekmes korekcijām | 51 059 | 35 775 |
| Korekcijas: | | |
| Debitoru parādu atlikumu pieaugums | (29 624) | (7 121) |
| Krājumu atlikumu samazinājums | 2 654 | 8 028 |
| Piegādātājiem, darbuņēmējiem un pārējiem kreditoriem maksājamo parādu atlikumu pieaugums | 7 393 | 3 219 |
| Bruto pamatdarbības naudas plūsma | 31 482 | 39 901 |
| Izdevumi procentu maksājumiem | (1 900) | (2 234) |
| Izdevumi uzņēmumu ienākuma nodokļa maksājumiem | (29) | (726) |
| Pamatdarbības neto naudas plūsma | 29 553 | 36 941 |
| Ieguldīšanas darbības naudas plūsma | | |
| Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegāde | (18 827) | (22 731) |
| Ieņēmumi no pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu pārdošanas | 987 | 1 434 |
| Saņemtās subsīdijas vai dotācijas | 6 178 | 4 715 |
| Saņemtās dividendes | 1 | 1 |
| Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma | (11 661) | (16 581) |

(turpinājums nākamajā lapā)

KONSOLIDĒTAIS NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS PAR 2021. GADU (TURPINĀJUMS)

| | 2021 | 2020 |
|--|-----------------|---------------|
| <i>(EUR'000)</i> | | |
| Finansēšanas darbības naudas plūsma | | |
| Pamatkapitāla palielināšana | - | 32 422 |
| Saņemtie aizņēmumi | 10 541 | 10 001 |
| Izdevumi aizņēmumu atmaksāšanai | (48 753) | (40 360) |
| Izdevumi nomāto pamatlīdzekļu izpirkumam | (2 501) | (2 608) |
| Izmaksātās dividendes | - | (26) |
| Finansēšanas darbības neto naudas plūsma | (40 713) | (571) |
| Valūtas kursu svārstību rezultāts | 183 | - |
| Naudas un tās ekvivalentu izmaiņas pārskata gadā | (22 638) | 19 789 |
| Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada sākumā | 87 260 | 67 471 |
| Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada beigās | 64 622 | 87 260 |

Pielikumi no 22. līdz 34. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTO FINANŠU PĀRSKATU PIELIKUMI

1. VISPĀRĪGĀ INFORMĀCIJA

Koncerns pārvalda publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru, sniedz dzelzceļa transporta pakalpojumus un ar tiem saistītus pakalpojumus.

Koncerna mātes sabiedrība – valsts akciju sabiedrība “Latvijas dzelzceļš” ir *Koncerna* valdošā sabiedrība un publiskās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja funkciju veicējs.

Koncerna mātes sabiedrība ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Komercreģistrā kā valsts akciju sabiedrība un tā 100% pieder Latvijas Republikai. *Koncerna* mātes sabiedrības juridiskā adrese ir Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1547, Latvija.

Visas *Koncernā* ietilpstošās sabiedrības ir reģistrētas Latvijā un *Koncerna* mātes sabiedrībai tajās ir tieša vai netieša izšķiroša ietekme. *Koncernā* ietilpst:

| NOSAUKUMS | DARBĪBAS VEIDS |
|---|--|
| SIA “LDZ CARGO” | kravu pārvadājumi |
| SIA “LDZ ritošā sastāva serviss” | ritošā sastāva uzturēšana un remonts lokomotīvu, sliežu ceļu mašīnu, mehānismu nomas pakalpojumi |
| SIA “LDZ infrastruktūra” | sliežu ceļu mašīnu un mehānismu nomas pakalpojumi |
| SIA “LDZ apsardze” | apsardzes pakalpojumi |
| SIA “LDZ Loģistika” | transporta ekspedīcijas un loģistikas pakalpojumi |
| AS “LatRailNet” | infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšana |
| SIA “Rīgas Vagonbūves uzņēmums “Baltija”” | dibināta ar mērķi attīstīt vagonbūvi Latvijā |

Konsolidētos finanšu pārskatus apstiprina akcionāru sapulce, kuru sasauc valsts akciju sabiedrības “Latvijas dzelzceļš” Valde pēc revidenta atzinuma un padomes ziņojuma saņemšanas.

2. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Šie finanšu pārskati ir sagatavoti, pamatojoties uz zemāk minētajiem grāmatvedības uzskaites un novērtēšanas principiem. Šie principi ir attiecīgi pielietoti visiem salīdzinājamiem rādītājiem, ja vien nav norādīts citādi.

2.1. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Šie konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem.

Pārskata periodā *Vadība* ir mainījusi grāmatvedības politiku attiecībā uz izdevumu uzrādīšanu konsolidētajā Peļņas vai zaudējumu pārskatā – ja iepriekš peļņas vai zaudējumu pārskats tika uzrādīts pēc izdevumu funkcijas, tad, sākot ar šo pārskata periodu, tas tiks uzrādīts pēc izdevumu veida. Pamatojums uzrādīšanas maiņai balstās uz vairākiem faktoriem:

- Līdz šim lietotā izdevumu klasificēšana pēc funkcijas metodes apgrūtinā *Vadībai* veikt salīdzinājumu ar budžetēšanas un plānošanas dokumentiem (tiek gatavoti pēc izdevumu veida), tādējādi nenodrošinot atbilstošu informāciju lēmumu pieņemšanai.
- Analizējot līdzīgus infrastruktūras uzņēmumus Eiropas Savienībā, secināts, ka praktiski visi dzelzceļa infrastruktūras uzņēmumi un lielākā daļa kravas pārvadātāju uzrāda savos finanšu pārskatos peļņas vai zaudējumu aprēķinu pēc izdevumu veida. Līdz ar to, mainot peļņas vai zaudējumu pārskata uzrādīšanas veidu, tiks nodrošināta labāka salīdzināmība ar citiem līdzīgiem uzņēmumiem, kā arī tiks nodrošināts lielāks caurspīdīgums, tādējādi sniedzot vēl skaidrāku priekšstatu par *Koncerna* darbību, salīdzinot to ar konkurentiem.
- Izdevumu klasifikācijas maiņai nav ietekmes uz *Koncerna* finansiālo situāciju.

Ņemot vērā *Koncerna* mātes sabiedrības veikto uzrādīšanas maiņu, veiktas atbilstošas izmaiņas arī konsolidētajā Peļņas vai zaudējumu pārskata uzrādīšanā. 2020. gada salīdzinošie konsolidētajā Peļņas vai zaudējumu pārskata rādītāji ir atbilstoši pārklasificēti, lai nodrošinātu salīdzināmību. Pārējie

konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti, balstoties uz sākotnējo izmaksu uzskaites metodi, papildus pielietojot pārvērtēšanas metodi kravas vagoniem kravu pārvadājumiem (iekļauti pamatlīdzekļos), piemērojot darbības turpināšanās principu.

Konsolidētie finanšu pārskati aptver laika periodu no 2021. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim.

Lai sagatavotu finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, *Vadība* pamatojas uz zināmām aplēsēm un pieņēmumiem, kas ietekmē atsevišķos pārskatos atspoguļotos posteņu atlikumus, kā arī iespējamo saistību apmēru. Nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Jebkāda aplēšu izmaiņu ietekme tiek atspoguļota finanšu pārskatos to noteikšanas brīdī. Lai gan šīs aplēses ir sagatavotas, balstoties uz visaptverošu *Vadības* rīcībā esošo informāciju par pašreizējiem notikumiem un darbībām, faktiskie rezultāti var atšķirties no tām. Būtiski pieņēmumi un spriedumi aprakstīti 3. pielikumā.

Pārskata gadā nav stājušies spēkā Starptautiskie finanšu pārskatu standarti, to grozījumi un to interpretāciju grozījumi, kuru ieviešanai bija būtiska ietekme uz *Sabiedrības* darbību.

Pārskata gadā ar 2021. gada 1. janvāri ir stājušies spēkā un ir apstiprināti lietošanai ES sekojoši standartu grozījumi:

- Ar Covid-19 saistītās īres nomas koncesijas — 16. SFPS grozījumi;
- Procentu likmju etalona (IBOR) reforma – 2. posma grozījumi 9. SFPS, 39. SGS, 7. SFPS, 4. SFPS un 16. SFPS.

Ar 2022. gada 1. janvāri vai vēlāk stāsies spēkā sekojoši standartu grozījumi vai interpretācijas, kuri varētu ietekmēt *Sabiedrības* finanšu pārskatus un kuru ietekmi *Sabiedrības Vadība* pašlaik novērtē, tomēr sākotnējās aplēses liecina, ka tā nebūs būtiska:

- Saistību klasifikācija kā īstermiņa vai ilgtermiņa – grozījumi 1. SGS (izdoti 2020. gada 23. janvārī un stājas spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2022. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- Šauras darbības jomas grozījumi 16. SGS, 37. SGS un 3. SFPS un Ikgadējie uzlabojumi SFPS 2018.–2020. – 1. SFPS, 9. SFPS grozījumi, 16. SFPS un 41. SGS (izdoti 2020. gada 14. maijā un spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2022. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- Saistību klasificēšana kā īstermiņa vai ilgtermiņa, spēkā stāšanās datuma atlikšana – 1. SGS grozījumi (izdoti 2020. gada 15. jūlijā un spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- Grozījumi 1. SGS un 2. SFPS prakses paziņojumā: Grāmatvedības politiku atklāšana (izdota izdoti 2021. gada 12. februārī un spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- Grozījumi 8. SGS: Grāmatvedības aplēšu definīcija (izdoti 2021. gada 12. februārī un spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- Ar Covid-19 saistītās īres koncesijas — 16. SFPS grozījumi (izdoti 2021. gada 31. martā un ir spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2021. gada 1. aprīlī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES).

Koncerna Vadība ir veikusi citu standartu un interpretāciju, kas stāsies spēkā, sākot ar 2022. gada 1. janvāri, ietekmes novērtējumu un nesagaida to būtisku ietekmi uz *Sabiedrības* finanšu pārskatiem.

2.2. ĀRVALSTU VALŪTAS PĀRVĒRTĒŠANA

Uzskaites un pārskatu valūta

Koncerna finanšu pārskatu posteņi tiek uzskaitīti tās ekonomiskās vides valūtā, kurā *Koncerns* darbojas (uzskaites valūta). Finanšu pārskatu posteņi ir uzrādīti Latvijas Republikas oficiālajā valūtā *euro* (EUR), kas ir *Koncerna* pārskatu valūta. Visu *Koncernā* ietilpstošo sabiedrību uzskaites un pārskatu valūta ir EUR.

Darījumi un atlikumi ārvalstu valūtās

Visi darījumi ārvalstu valūtā tiek pārrēķināti EUR pēc darījuma dienas sākumā spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas publicētā EUR atsauces kursa. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtā pārskata gada pēdējā dienā finanšu pārskatā tiek norādīti, tos pārrēķinot EUR saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu pēc Eiropas Centrālās bankas publicētā valūtas kursa, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās dienas beigās. Valūtu kursa starpības, kas rodas no norēķiniem valūtās, tiek atzītas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

| ĀRVALSTU VALŪTAS KURSI | EUR 31.12.2021. | EUR 31.12.2020. |
|------------------------|-----------------|-----------------|
| USD | 1.13260 | 1.22710 |
| CHF | 1.03310 | 1.08020 |
| RUB | 85.30040 | 91.46710 |

2.3. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI

Nemateriālie ieguldījumi galvenokārt sastāv no programmatūras licencēm. Sākotnēji tos atzīst iegādes izmaksās. Nemateriālajiem ieguldījumiem ir noteikts un ierobežots lietošanas laiks. Turpmāk nemateriālie ieguldījumi tiek uzrādīti iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto nolietojumu un zaudējumus no vērtības samazināšanās.

Turpmākās izmaksas tiek kapitalizētas, palielinot esošā nemateriālā ieguldījuma vērtību, vai atzītas kā atsevišķs nemateriāls ieguldījums tikai tad, ja no tiem *Koncernam* ir sagaidāmi nākotnes ekonomiskie labumi un šīs izmaksas ir iespējams ticami noteikt. Pārējās izmaksas tiek norakstītas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā to rašanās brīdī.

Nemateriālajiem ieguldījumiem nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes, lai norakstītu to iegādes vērtību lietderīgās izmantošanas perioda laikā un to iekļauj attiecīgā perioda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā. Pamatā nemateriālie ieguldījumi tiek nolietoti 5 gadu laikā.

2.4. PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļi tiek atzīti saskaņā ar iegādes izmaksu metodi vai pārvērtēšanas metodi, kā aprakstīts zemāk, atskaitot uzkrāto nolietojumu un jebkuru uzkrāto vērtības samazinājumu, ja tāds ir nepieciešams.

Kravas vagoni, kurus izmanto pārvadājumiem, tiek uzskaitīti pēc pārvērtēšanas metodes un regulāri pārvērtēti, ar mērķi nodrošināt, ka to uzskaites vērtība būtiski neatšķiras no to patiesās vērtības pārskata gada beigās. Pārvērtēšanas rezultātā radušos uzskaites vērtības palielinājumu atzīst pārējo ienākumu sastāvā un kā pārvērtēšanas rezervi pašu kapitālā sastāvā. Vērtības samazinājumi, kas attiecas uz pamatlīdzekļiem, kam iepriekš tika atzīts vērtības palielinājums, tiek atzīti pārējo ienākumu sastāvā un samazina pārvērtēšanas rezervi pašu kapitālā. Citos gadījumos pārvērtēšanas rezultātā radušos vērtības samazinājumu atzīst Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā. Pamatlīdzekļu pārdošanas vai norakstīšanas gadījumā pārvērtēšanas rezerve, kas tikusi iekļauta pašu kapitālā, tiek pārklasificēta uz nesadalīto peļņu.

Pārvērtēšanas datumā uzkrātais nolietojums tiek izslēgts pret aktīva sākotnējo vērtību, neto summa tiek iekļauta pārvērtētajā vērtībā tā, lai pamatlīdzekļa bilances vērtība pēc pārvērtēšanas būtu vienāda ar tā pārvērtēto vērtību.

Pārējās pamatlīdzekļu kategorijas tiek uzskaitītas saskaņā ar iegādes izmaksu metodi, kur pamatlīdzekļus uzskaita to iegādes izmaksās, atskaitot uzkrāto nolietojumu un uzkrāto vērtības samazinājumu, ja tāds ir bijis. Iegādes izmaksās iekļauj uz pamatlīdzekļa iegādi tieši attiecināmās izmaksas. *Koncerna* pašu izveidoto pamatlīdzekļu vērtība sastāv no materiālu cenas un tiešajām darba izmaksām, kā arī jebkurām citām izmaksām, kas tieši saistāmas ar pamatlīdzekļa nodrošināšanu darba stāvoklī tam paredzētajam mērķim, un pamatlīdzekļu nojaukšanas un aizvešanas izmaksām un vietas, kur pamatlīdzeklim jāatrodas, atjaunošanu. Tādu datorprogrammu iegādes izmaksas, kas ir cieši saistītas ar iekārtas funkcionalitāti un nevar tikt no tās atdalītas, tiek kapitalizētas kā šo iekārtu sastāvdaļa.

Koncerns kapitalizē pamatlīdzekļus, kuru vērtība pārsniedz 500 EUR un lietderīgās kalpošanas laiks pārsniedz vienu gadu. Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek kapitalizēti un atspoguļoti kā pamatlīdzekļi.

Ja atsevišķu pamatlīdzekļu sastāvdaļu lietderīgās kalpošanas laiki atšķiras, tie tiek uzskaitīti kā atsevišķas pamatlīdzekļu sastāvdaļas. Pamatlīdzekļu aplēstās atlikušās vērtības un lietderīgās kalpošanas laiki tiek pārskatīti un nepieciešamības gadījumā koriģēti katrā pārskata gada datumā.

Turpmākās izmaksas tiek iekļautas aktīva bilances vērtībā vai atzītas kā atsevišķs aktīvs tikai tad, kad pastāv liela varbūtība, ka ar šo posteni saistītie nākotnes saimnieciskie labumi ieplūds *Koncernā* un šī posteņa izmaksas var ticami noteikt. Pārējās pamatlīdzekļu kārtējā remonta un uzturēšanas izmaksas tiek iekļautas tā perioda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā, kurā tās ir radušās.

Peļņa vai zaudējumi no pamatlīdzekļu izslēgšanas tiek aprēķināti kā starpība starp pamatlīdzekļa bilances vērtību un pārdošanas rezultātā gūtajiem ieņēmumiem un iekļauti attiecīgā perioda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Gadījumos, kad kāda pamatlīdzekļa bilances vērtība ir augstāka par tā atgūstamo vērtību, attiecīgā pamatlīdzekļa vērtība tiek nekavējoties norakstīta līdz tā atgūstamajai vērtībai (skat. 3.pielikumu).

Nolietojums

Pamatlīdzekļu nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes. Nolietojums tiek iekļauts Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek nolietoti īsākajā no nomas perioda vai līdzīga pamatlīdzekļa lietderīgās kalpošanas laika pēc likmēm, kas pielietotas kategorijai, kurā ietilpst ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos. Zemei nolietojums netiek aprēķināts.

Koncerna pamatlīdzekļiem pārskata perioda nolietojuma summa aprēķināta no katra pamatlīdzekļa atlikušās vērtības, piemērojot attiecīgajam pamatlīdzeklim noteikto kalpošanas laiku.

| PAMATLĪDZEKĻI | KALPOŠANAS LAIKS |
|---|------------------|
| Ēkas un būves | 10-130 gadi |
| Ilggadīgie stādījumi | 40 gadi |
| Dzelzceļa ritošais sastāvs – vagoni tehnoloģiskām vajadzībām un kravu pārvadājumiem | 22-40 gadi |
| Dzelzceļa ritošais sastāvs – lokomotīves, dīzeļvilcieni un tehnoloģiskās iekārtas | 5-40 gadi |
| Sliežu ceļu mašīnas | 30 gadi |
| Skaitļošanas iekārtas, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums | 3-10 gadi |
| Pārējie pamatlīdzekļi | 5-30 gadi |

Nepabeigtā celtniecība

Aktīvi, kuri iegādes brīdī nav gatavi paredzētajam pielietojumam vai ir uzstādīšanas procesā, ir klasificēti kā "Nepabeigtās celtniecības objektu izmaksas". Nepabeigtās celtniecības objektu sākotnējā vērtība tiek palielināta perioda laikā par aizņēmumu izmaksām un citām tiešajām izmaksām, kas saistītas ar attiecīgo objektu līdz tā nodošanai ekspluatācijā. Attiecīgā pamatlīdzekļa sākotnējā vērtība netiek palielināta par aizņēmumu izmaksām periodos, kad netiek veikti aktīvi nepabeigtās celtniecības objekta attīstības darbi.

Brīdī, kad nepabeigtās celtniecības objekti ir gatavi savam paredzētajam pielietojumam, tie tiek pārklasificēti atbilstošā pamatlīdzekļu kategorijā un tiek uzsākta nolietojuma aprēķināšana. Nepabeigtās celtniecības objekti tiek regulāri novērtēti ar mērķi noteikt, vai tiem nav vērtības samazināšanās pazīmes.

2.5. MANTISKO UN NEMATERIĀLO AKTĪVU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS

Visiem *Koncerna* mantiskajiem un nemateriālajiem aktīviem ir noteikts lietderīgās izmantošanas periods (izņemot zemi un muzeja krājumus). Aktīvu, kas tiek pakļauti nolietojumam, vērtība tiek pārskatīta ikreiz, kad notikumi un apstākļi liecina par iespējamu to bilances vērtības neatgūstamību.

Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti vērtībā, kas ir starpība starp aktīva bilances vērtību un tā atgūstamo vērtību. Atgūstamā vērtība ir augstākā no attiecīgā aktīva patiesās vērtības, atskaitot pārdošanas izmaksas, un tā lietošanas vērtības. Lai noteiktu vērtības samazinājumu, aktīvi tiek sagrupēti, balstoties uz zemāko līmeni, kuram var identificēt naudas plūsmu (naudu ienesošās vienības). Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Zaudējumi no aktīvu vērtības samazināšanās, kas atzīti iepriekšējos periodos, tiek pārskatīti katrā bilances datumā, lai noteiktu, vai nepastāv pierādījumi tam, ka zaudējumi ir samazinājušies vai vairs nepastāv. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ, ja ir veiktas izmaiņas aplēsēs, kas izmantotas atgūstamās summas noteikšanai. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ vienīgi tādā apmērā, par cik attiecīgā aktīva bilances vērtība nepārsniedz to bilances vērtību, atskaitot nolietojumu, kura tiktu noteikta, ja zaudējumi no vērtības samazināšanās netiktu atzīti.

2.6. FINANŠU INSTRUMENTI

Finanšu instrumentu klasifikācija

Koncerna finanšu instrumenti sastāv no finanšu aktīviem (finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā un finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā) un finanšu saistībām (finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā).

Parāda instrumentu klasifikācija ir atkarīga no *Koncerna* finanšu aktīvu vadības ieviestā biznesa modeļa, kā arī no tā, vai līgumiskās naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem (TPPM). Ja parāda instrumentu tur, lai iekasētu naudas plūsmas, to var uzskaitīt amortizētajā iegādes vērtībā, ja tas atbilst TPPM prasībām. Finanšu aktīvi, kuru naudas plūsmas neatbilst TPPM prasībām, jāvērtē PVPZA (piemēram, atvasinātie finanšu instrumenti). Iegultie atvasinātie instrumenti netiek atdalīti no finanšu aktīviem, bet tos iekļaujot finanšu aktīvu sastāvā, tiek izvērtētas TPPM prasības.

Pašu kapitāla instrumentus vienmēr vērtē patiesajā vērtībā. Tomēr *Vadībai* ir iespēja izdarīt neatsaucamu izvēli uzrādīt patiesās vērtības izmaiņu pārējos ienākumos, ja instrumentu netur tirdzniecības nolūkā. Ja pašu kapitāla instrumentu tur tirdzniecībai, izmaiņas patiesajā vērtībā jāuzrāda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Atzīšana un atzīšanas pārtraukšana

Finanšu aktīvus atzīst brīdī, kad *Koncerns* ir kļuvis par līgumslēdzēju pusi un izpildījis darījuma nosacījumus, t.i., tirdzniecības datumā.

Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad *Koncerna* līgumsaistības uz finanšu aktīvu radīto naudas plūsmu izbeidzas vai, ja *Koncerns* nodod finanšu aktīvu citai pusei, vai arī, nododot būtiskākos aktīva riskus un no aktīva saņemamo atlīdzību, finanšu aktīvu iegādi un pārdošanu pamatdarbības ietvaros uzskaita tirdzniecības dienā, t.i., datumā, kad *Koncerns* nolēmj aktīvu nopirkt vai pārdot.

Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad saistības pamatā esošs pienākums tiek atsaukts, atcelts vai arī tam beidzas termiņš.

Novērtēšana

Sākotnējā atzīšanas brīdī finanšu instrumentus vērtē to patiesajā vērtībā. Finanšu aktīviem un finanšu saistībām amortizētajā iegādes vērtībā, sākotnējās atzīšanas brīdī patieso vērtību koriģē par darījuma izmaksām, kas ir tieši attiecināmas uz šo finanšu instrumentu.

Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā

Šajā kategorijā ietilpst *Koncerna* īpašumā esošie pašu kapitāla instrumenti, kas veido Pārējos vērtspapīrus un ieguldījumus. Šie ieguldījumi tiek uzrādīti ilgtermiņa aktīvu sastāvā, ja vien *Vadība* neplāno tos pārdot 12 mēnešu laikā no pārskata gada dienas. Šo finanšu aktīvu patieso vērtību nosaka, balstoties uz *Koncerna Vadības* izdarītajām aplēsēm, kuru pamatā ir šo ieguldījumu finanšu informācija. Izmaiņas patiesajā vērtībā tiek atspoguļotas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Dividendes no ieguldījumiem tiek atzītas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā brīdī, kad *Koncernam* rodas likumīgas tiesības uz tām.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ir parāda instrumenti ar fiksētu vai nosakāmu maksājumu grafiku, kuri netiek turēti tirdzniecībai un kuru nākotnes naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ietver Pircēju, pasūtītāju parādus un citus debitorus, kā arī Naudu un naudas ekvivalentus. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificēti kā īstermiņa aktīvi, ja maksājuma termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tie tiek uzrādīti kā ilgtermiņa aktīvi. Īstermiņa debitoru parādi netiek diskontēti.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji tiek atzīti patiesajā vērtībā un turpmāk uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvo procentu likmju metodi, atskaitot uzkrājumus vērtības samazinājumam.

Nauda un naudas ekvivalenti

Nauda un naudas ekvivalenti sastāv no naudas kasē, norēķinu kontu atlikumiem un īstermiņa augsti likvīdiem ieguldījumiem, kurus nepieciešamības gadījumā var viegli pārvērst naudā un kas nav pakļauti būtiskam vērtību izmaiņu riskam.

Vērtības samazinājums finanšu aktīviem amortizētajā iegādes vērtībā

Vērtības samazinājums tiek atzīts atbilstoši sagaidāmo kredītzaudējumu (SKZ, expected credit loss) modelim. Modelim ir trīs pakāpju pieeja, kas balstās uz izmaiņām finanšu aktīva kredītqualitātē, salīdzinot ar sākotnējo atzīšanu. Sabiedrība finanšu aktīva sākotnējās atzīšanas brīdī atzīst tūlītējos zaudējumus, kas ir vienādi ar 12 mēnešu SKZ, arī tad, ja finanšu aktīvi ir bez vērtības samazināšanās pazīmēm (pircēju un pasūtītāju parādiem atzīst to mūža SKZ). Notiekot būtiskam kredītriska pieaugumam, vērtības samazinājumu mēra, izmantojot aktīva mūža SKZ, nevis 12 mēnešu SKZ. Modelis iekļauj operacionālus atvieglojumus pircēju un pasūtītāju parādiem.

Koncerns ir piemērojis 9.SFPS pieļautos operacionālos atvieglojumus attiecībā uz pircēju un pasūtītāju parādu vērtēšanu – pircēju un pasūtītāju parādus grupē pēc to kredītqualitātes un kavējuma dienām, piemērojot sagaidāmo kredītzaudējumu procentu katrai attiecīgajai grupai. SKZ likmes ir aplēstas, ņemot vērā pēdējo trīs gadu maksājumu vēsturi, koriģējot šo rādītāju ar mērķi ņemt vērā informāciju par tagadni un nākotnes prognozēm.

Saistīto pušu parādi, kā arī saistītajām pusēm izsniegtie aizdevumi, tiek izdalīti atsevišķā grupā, kuras SKZ rēķina, ņemot vērā ne tikai pagātnes pieredzi, bet arī to galējā īpašnieka – Latvijas Republikas – kredītreitingu un nākotnes attīstības prognozes. Aizdevumi, kas izsniegti meitas sabiedrībām, tiek uzskatīti par aktīviem ar tādu kredītrisku, kas nav būtiski palielinājies kopš sākotnējās atzīšanas brīža, līdz ar to SKZ aprēķinā iekļauj nākamo 12 mēnešu laikā sagaidāmos kredītzaudējumus.

Uzkrājums vērtības samazinājumam tiek iekļauts atsevišķā uzkrājumu kontā un zaudējumi tiek atzīti Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā. Ja nākamajā periodā pēc vērtības samazināšanās atzīšanas zaudējumu summa samazinās un šis samazinājums var būt objektīvi saistīts ar notikumu pēc vērtības samazināšanās atzīšanas (piemēram, uzlabojas debitora kredītreitings), tad iepriekš atzīto zaudējumu no vērtības samazināšanās apvērse tiek atzīta Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu saistību amortizētajā iegādes vērtībā sastāvā tiek uzrādīti posteņos Aizņēmumi no kredītiestādēm, Citi aizņēmumi un Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem un pārējie kreditori.

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji atzīst to patiesajā vērtībā. Turpmākajos periodos finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek atspoguļotas amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificētas kā īstermiņa saistības, ja maksājuma termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tās tiek uzrādītas kā ilgtermiņa saistības.

Aizņēmumi

Sākotnēji aizņēmumi tiek atzīti patiesajā vērtībā, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas. Turpmākajos periodos aizņēmumi tiek uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Starpība starp saņemto naudas līdzekļu apjomu, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas un aizņēmuma dzēšanas vērtību, tiek pakāpeniski ietverta peļņas vai zaudējumu pārskatā, izmantojot aizņēmuma efektīvo procentu likmi. Šī starpība tiek atzīta finanšu izmaksu sastāvā.

Aizņēmumi tiek klasificēti kā īstermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad *Koncernam* ir neatsaucamas tiesības atlikt saistību nokārtošanu uz vismaz 12 mēnešiem pēc bilances datuma.

Finanšu aktīvu un saistību savstarpējais ieskaits

Finanšu aktīvi un saistības tiek savstarpēji ieskaitīti un uzrādīti bilancē neto vērtībās, ja pastāv juridiskas tiesības šādu ieskaitu veikt, kā arī plānots veikt norēķinu pēc neto vērtībām vai arī nodot aktīvu un norēķināties par saistību vienlaicīgi.

2.7. KRĀJUMI

Krājumi tiek uzskaitīti zemākajā no pašizmaksas vai neto pārdošanas vērtības. Neto pārdošanas vērtību veido normālas *Koncerna* darbības gaitā noteiktā krājumu pārdošanas cena, atskaitot krājumu pabeigšanas un pārdošanas izmaksas. Iegādes vērtība tiek noteikta, izmantojot vidējo svērto krājumu novērtēšanas metodi kurināmajam un degvielai un FIFO (pirmais iekšā, pirmais ārā) metodi pārējām krājumu sastāvdaļām.

Nepieciešamības gadījumā novecojušo, lēna apgrozījuma vai bojāto krājumu vērtības samazinājumam tiek izveidoti uzkrājumi vērtības samazinājumam. Krājumiem, kas nav izmantoti ilgāk par gadu, tiek veidoti uzkrājumi 100% apjomā. Uzkrājumu summa tiek iekļauta Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

2.8. PĀRDOŠANAI TURĒTIE ILGTERMIŅA AKTĪVI (VAI ATSAVINĀŠANAS GRUPAS)

Ilgtermiņa aktīvi (vai atsavināšanas grupas) tiek klasificēti kā pārdošanai turētie, ja to uzskaites vērtība tiks atgūta, veicot pārdošanas darījumu, nevis ilgstošas lietošanas rezultātā. Šis nosacījums tiks uzskatīts par izpildītu tikai tādā gadījumā, ja pārdošanas darījuma varbūtība ir liela un attiecīgais aktīvs (vai atsavināšanas grupa) ir pieejama tūlītējai pārdošanai to pašreizējā stāvoklī. Pārdošanai turētie ilgtermiņa aktīvi (vai atsavināšanas grupas) to pārklasifikācijas brīdī tiek novērtēti zemākajā no to uzskaites vērtības un patiesās vērtības, kas samazināta par pārdošanas izmaksām.

Vērtības samazinājums tiek atzīts gadījumā, ja pie sākotnējās atzīšanas vai turpmākās uzskaites aktīva (vai atsavināšanas grupas) vērtība tiek samazināta no sākotnējās uzskaites vērtības uz patieso vērtību, kas samazināta par pārdošanas izmaksām. Vērtības samazinājumu iespējams apvērst un atzīt ieņēmumos tā apvērši, ja palielinās aktīva (vai atsavināšanas grupas) patiesā vērtība, kas samazināta par pārdošanas izmaksām. Tomēr šādu apvērši var atzīt tikai tik lielā mērā, cik tā kompensē iepriekš atzīto vērtības samazinājumu šim aktīvam (vai atsavināšanas grupai).

Pārdošanai turēto ilgtermiņa aktīvu (vai atsavināšanas grupu) pārdošanas brīdī tiek atzīta neto peļņa vai zaudējumi no to atzīšanas pārtraukšanas un pārdošanas.

Pārdošanai turētos ilgtermiņa aktīvus (vai atsavināšanas grupas) nenolieto un neamortizē tik ilgi, kamēr tie tiek klasificēti kā pārdošanai turētie.

Pārdošanai turētie ilgtermiņa aktīvi un aktīvi, kas ir atsavināšanas grupas sastāvdaļa, bilancē tiek uzrādīti atsevišķi no citiem aktīviem. Saistības, kas ietilpst atsavināšanas grupā, bilancē tiek uzrādītas atsevišķi no citām saistībām.

2.9. AKCIJU KAPITĀLS UN MAKSĀJUMI PAR VALSTS KAPITĀLA DAĻU IZMANTOŠANU (DIVIDENDES)

Koncerna mātes sabiedrības akciju kapitālu veido parastās vārda akcijas. Visas *Koncerna* mātes sabiedrības akcijas ir dematerializētas akcijas. Akcijas nominālvērtība ir viens EUR.

Koncerna mātes sabiedrības akcionāram izmaksājamās dividendes jeb maksājumi par valsts kapitāla daļu izmantošanu tiek atspoguļotas kā saistības *Koncerna* finanšu pārskatos periodā, kurā *Koncerna* mātes sabiedrības akcionārs apstiprina dividenžu apmēru.

2.10. REZERVES

Pēc katra gada pārskata apstiprināšanas akcionāru sapulce lemj par pārskata gada peļņas sadali. Daļu no *Koncerna* mātes sabiedrības peļņas pēc nodokļu nomaksas, pamatojoties uz *Koncerna* mātes sabiedrības akcionāru sapulces lēmumu, var ieskaitīt rezerves kapitālā. Šim nolūkam pašu kapitāla sastāvā ir izveidotas "Rezerves". Rezervju izmantošana un sadalīšana ir akcionāru sapulces kompetencē.

2.11. UZKRĀTĀS NEIZMANTOTO ATVAĻINĀJUMU IZMAKSAS

Uzkrātās neizmantoto atvaļinājumu izmaksas tiek aprēķinātas katram darbiniekam, reizinot neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu uz pārskata gada beigām ar dienas vidējo darba samaksu

pārskata gada pēdējos sešos mēnešos un pieskaitot darba devēja daļu par sociālās apdrošināšanas iemaksām.

2.12. UZKRĀJUMI

Uzkrājumi tiek atzīti, kad *Koncernam* pagātnes notikumu rezultātā ir radušās juridiskas vai prakses radītas saistības, un ir paredzams, ka šo saistību izpildei būs nepieciešama ekonomiskos labumus ietverošu resursu aizplūšana no *Koncerna*, un saistību apjomu iespējams pietiekami ticami novērtēt.

Ja *Koncerns* paredz, ka uzkrājumu izveidošanai nepieciešamie izdevumi tiks daļēji vai pilnībā atmaksāti, šo izdevumu atmaksa tiek atzīta kā atsevišķs aktīvs tikai un vienīgi tad, kad ir praktiski skaidrs, ka šie izdevumi patiešām tiks atmaksāti. Ar jebkādu uzkrājumu saistītās izmaksas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā tiek atspoguļotas, atskaitot summas, kas ir atgūtas.

2.13. PĀRSKATA GADA UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKLIS

Uzņēmumu ienākuma nodokli uzrāda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis tiek aprēķināts saskaņā ar tiesību aktiem, kas ir spēkā pārskata perioda beigās. Spēkā esošie tiesību akti nosaka 20 procentu nodokļa likmi no aprēķinātās ar nodokli apliekamās bāzes, kura pirms nodokļa likmes piemērošanas koriģēta, ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamo objekta vērtību dalot ar koeficientu 0,8.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis, kas aprēķināts no peļņas sadales dividendēs, tiek uzrādīts Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā atsevišķi, bet pārējos gadījumos - pie pārējās saimnieciskās darbības izmaksām.

2.14. IEŅĒMUMU ATZĪŠANA

Ieņēmumi ir atlīdzība, kuru saņem pamatdarbības veikšanas rezultātā. Ieņēmumus mēra līgumā noteiktās darījuma cenas apmērā. Darījuma cena ir summa, kuru *Koncerns* sagaida saņemt pēc kontroles nodošanas par precēm vai pakalpojumiem, izņemot trešo pušu vārdā iekasētās summas (piem., pievienotās vērtības nodokli). Darījuma cena tiek samazināta par piešķirtajām atlaidēm vai cita veida labumiem, kuri tiek piešķirti pircējam. Specifiski kritēriji *Koncerna* ieņēmumu atzīšanai katram no ieņēmumu veidiem minēti zemāk.

Koncerna sabiedrībām nav tādu līgumu ar klientu, kuru ietvaros būtu paredzēts norēķinu periods vairāk kā viens gads, līdz ar to *Koncerns* neveic korekcijas, lai atspoguļotu naudas vērtības izmaiņas laika gaitā. Turklāt, norēķinos nav paredzēta mainīgā atlīdzība.

Ieņēmumi no preču pārdošanas tiek atzīti kontroles nodošanas brīdī, t.i., brīdī, kad *Koncerns* attiecīgo precī ir piegādājis klientam un tas ir precī akceptējis, kā arī ir ticams, ka debitora parāds ir atgūstams.

Ieņēmumi no pakalpojumu sniegšanas tiek atzīti tajā finanšu periodā, kad pakalpojumi tika sniegti, ņemot vērā kopējo sniegtā pakalpojuma attiecību pret kopējo līgumā noteikto pakalpojumu, ja piemērojams.

Koncerns sniedz šādus pakalpojumus (kas pārsvarā tiek atzīti saskaņā ar 15.SFPS):

● **Kravu pārvadājumi** tiek veikti:

- no nosūtīšanas stacijas līdz saņemšanas stacijai (Latvijas teritorijā) iekšzemes pārvadājumos;
- no robežstacijas līdz pieostas stacijai vai sauszemes robežstacijai tranzīta pārvadājumos;
- no robežstacijas līdz saņēmējstacijai vai pretējā virzienā (importa un eksporta pārvadājumiem).

Ieņēmumi par sniedzamajiem kravu pārvadājumu pakalpojumiem sastāv no tarifa maksas, kā arī papildu samaksas, kas nav iekļauta tarifā un tiek noteikta pēc līguma. Maksa par kravu pārvadājumiem tiek noteikta saskaņā ar pārvadājuma tarifu – likmju sistēmu, kas ietver informāciju par pārvadājumu attālumiem, maksas aprēķināšanas kārtību un pārvadājumu maksu, kas sastāv no pārvadāšanas maksas, maksas par papildu operācijām un citiem ar pārvadājumiem saistītiem pakalpojumiem. Lai efektīvi nodrošinātu vagonu parka izmantošanu, daļa vagonu tiek iznomāta citiem klientiem. Vagonu nomas ieņēmumi tiek iekļauti kravu pārvadājumu ieņēmumu sastāvā. Ieņēmumi tiek atzīti, pamatojoties uz

nobrauktajiem pārvadājumu attālumiem un aprēķināto pārvadājumu maksu attiecīgajā pārskata periodā.

- **Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pakalpojumi** - nodrošina piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai un to infrastruktūras pārvaldītājs bez diskriminācijas sniedz visiem pārvadātājiem. *Latvijas dzelzceļš* sniedz publiskās lietošanas dzelzceļa minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa pakalpojumu par piekļuvi publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām (minimālais piekļuves pakalpojumu komplekss), un apkalpes vietu uzturēšanas pakalpojumu. Minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa pakalpojumi tiek sniegti no 2019. gada 1. jūlija atbilstoši Komisijas Īstenošanas 2015. gada 12. jūnija regulai (ES) 2015/909 par kārtību, kā aprēķināt izmaksas, kas tieši radušās, sniedzot vilcienu satiksmes pakalpojumus. *Sabiedrībai* ir piešķirts valsts budžeta finansējums finanšu līdzsvara nodrošināšanai publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Apkalpes vietu uzturēšanas pakalpojumi** – pasažieru staciju un pieturas punktu uzturēšanas pakalpojumi. *Sabiedrībai* ir piešķirts valsts budžeta finansējums par neizmantoto apkalpes vietu uzturēšanu. Par saņemtās dotācijas apmēru (neieskaitot PVN) ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā.
- **Infrastruktūras pārvaldītāja papildpakalpojumi** - kravas vilcienu sastāvu apstrāde, veicot vai neveicot vilcienu formēšanu, vagonu tehniskā apkope un apskate. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Specifiskie pakalpojumi, kas saistīti ar infrastruktūras apkalpošanu un remontu** - sliežu ceļu un tiltu klātnes būve un remonts, pārmiju pārvedu nomaiņa, dzelzceļa mašīnu, instrumentu un mehānismu remonts un vagonu modernizācija, sliežu metināšanas darbi un garsliežu transportēšana, ūdens novadsistēmu ierīkošana un remonts, zemes klātnes sagatavošana. Ieņēmumi tiek atzīti, sniedzot apkalpošanas darbus, vai arī, kad remontdarbi tiek pabeigti.
- **Starptautiskie pasažieru pārvadājumi** – pasažieru pārvadājumi starptautiskajā satiksmē maršrutos Rīga-Maskava; Rīga-Sanktpēterburga; Rīga-Minska, Rīga-Viļņa-Minska-Kijeva (Ukrainas dzelzceļa formējuma vilciens). Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad tiek saņemti ieņēmumi no biļešu pārdošanas.
- **Ekspedīcijas pakalpojumi** – kravu transportēšanas maršrutu izstrādāšana, dzelzceļa kravu pārvadājumu organizēšana, t.sk. pārvadājumu dokumentu noformēšana, muitas formalitāšu kārošana, kravas nosūtīšana/saņemšana. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Nomas pakalpojumi** – *Koncerns* ēkas, būves, zemi un pārējos pamatlīdzekļus, kuri nav nepieciešami savas darbības veikšanai, pirmkārt, iznomā pārvaldītājiem un citām ar dzelzceļa sistēmas darbību saistītajām uzņēmēj-sabiedrībām un iestādēm. Neizmantoto platību, kas atrodas dzelzceļa infrastruktūras objektos, iznomāšana ārējiem klientiem samazina pamatpakalpojuma pašizmaksu. Rezultātā palielinās pamatpakalpojuma konkurētspēja, kā arī paaugstinās objektu izmantošanas efektivitāte. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti. Ieņēmumi no nomas pakalpojumiem tiek atzīti saskaņā ar 16.SFPS.
- **Elektroenerģijas realizācijas pakalpojumi** - elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumu sniegšana fiziskajām, juridiskajām personām, atkarīgajām meitas sabiedrībām un elektroenerģijas iepirkums pasažieru vilcienu elektrovilcei. Elektroenerģijas sadales (vilces apakšstaciju un kontakttīklu) izmaksas pasažieru vilcienu vilces vajadzībām ir iekļautas maksā par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pārvadājumu izmantošanu un šajā pakalpojumā neietilpst. Elektroenerģijas patērētājiem *Latvijas dzelzceļš* sniedz elektroenerģijas realizācijas pakalpojumus, pildot saistības, ko nosaka “Elektroenerģijas tirgus likums”, likums “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” un Ministru kabineta noteikumi Nr. 50 “Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi”. *Latvijas dzelzceļš* darbojas kā primārais pakalpojumu sniedzējs, tādējādi ieņēmumi un izmaksas tiek atzīti bruto vērtībā. Ieņēmumi tiek aprēķināti, reizinot tarifu ar patērēto kilovatstundu skaitu, un tiek atzīti periodā, kad patēriņš veikts.
- **Principāla pakalpojumi** ietver ieviešanas kopsavilkuma deklarācijas iesniegšanu, muitas procedūras - tranzīts - noformēšanu, pagaidu uzglabāšanu. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Ritošā sastāva remontdarbi un tehniskā apkope.** Ieņēmumi tiek atzīti, sniedzot tehniskās apkopes pakalpojumus, vai arī, kad remontdarbi tiek pabeigti.

- **Vilces nodrošināšanas pakalpojumi** – lokomotīvu brigāžu pakalpojumi citiem pārvadātājiem, kuriem nepietiek lokomotīvu brigāžu, lai veiktu pārvadājumus. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, balstoties uz brigāžu izmantošanu attiecīgajā pārskata periodā.
- **Elektronisko sakaru pakalpojumi** – datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumi, nomāto līniju pakalpojumi, piekļuves elektronisko sakaru tīkla infrastruktūrai pakalpojumi, publiskā fiksētā elektronisko sakaru tīkla balss telefonijas pakalpojumi un starpsavienojuma pakalpojumi. Ieņēmumi tiek atzīti pēc faktiskās tīkla izmantošanas attiecīgajā pārskata periodā.
- **Informācijas tehnoloģiju pakalpojumi** - ietver pakalpojumus, kas saistīti ar kravu un pasažieru pārvadājumu informācijas sistēmām, vilcienu kustību, kā arī biznesa atbalsta, kontroles un vadības informācijas sistēmām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Būvniecības pakalpojumi** – ietver pašu spēkiem veiktos būvdarbus dzelzceļa infrastruktūras objektos. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Citi pakalpojumi** – šajos pakalpojumos ietilpst degvielas uzglabāšanas, realizācijas, ekipēšanas pakalpojumi, informācijas tehnoloģiju pakalpojumi, pašu ražotās siltumenerģijas pārdošana, apsaimniekošanas pakalpojumi un dažādi citi neliela apjoma pakalpojumi juridiskām un fiziskām personām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

Procentu ienākumi

Procentu ienākumi tiek atzīti pēc uzkrājumu metodes, pielietojot efektīvo procentu likmi (saskaņā ar 9.SFPS). Procentu ieņēmumi no naudas un naudas ekvivalentiem tiek klasificēti kā finanšu ienākumi.

Ienākumi no soda naudām

Ievērojot piesardzības principu, līgumsodus, t.sk. nokavējuma naudu par kavētiem norēķiniem, ieņēmumos atzīst tikai pēc to saņemšanas.

Ienākumi no dividendēm

Ienākumi no dividendēm tiek atzīti, kad rodas likumīgas tiesības uz tām.

2.15. NOMAS LĪGUMI

Klasifikācija

Līguma noslēgšanas brīdī *Koncerns* izvērtē, vai līgums ir noma vai ietver nomu. Līgums ir noma vai ietver nomu, ja līgums piešķir tiesības kontrolēt identificējama aktīva izmantošanu noteiktu laika periodu apmaiņā pret atlīdzību. Lai izvērtētu, vai līgums ir noma vai ietver nomu, *Koncerns* izvērtē, vai:

- Līgums paredz identificējamā aktīva izmantošanu – aktīvs var tikt norādīts tieši vai netieši un tam ir jābūt fiziski nošķiramam vai jāatspoguļo visu aktīva kapacitāti no fiziski nošķirama aktīva. Ja piegādātājam ir nozīmīgas tiesības aizstāt aktīvu, aktīvs nav identificējams;
- *Koncernam* ir tiesības gūt visus saimnieciskos labumus no identificējamā aktīva izmantošanas visā tā lietošanas periodā;
- *Koncernam* ir tiesības noteikt identificējamā aktīva izmantošanas veidu. *Koncernam* ir tiesības noteikt izmantošanas veidu, kad tā var pieņemt lēmumu par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots. Gadījumos, kad attiecīgi lēmumi par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiek izmantots, ir iepriekš noteikti, *Koncernam* ir jāvērtē, vai tam ir tiesības darboties ar aktīvu vai norīkot darbošanos ar aktīvu noteiktā veidā, vai *Koncerns* ir paredzējis aktīva lietošanu tādā veidā, kas iepriekš nosaka to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots.

Līguma, kas ietver nomas sastāvdaļu vai vairākas nomas sastāvdaļas, sākotnējā novērtēšanā vai atkārtotas novērtēšanas gadījumā *Koncerns* attiecina uz katru nomas sastāvdaļu to relatīvo atsevišķo cenu.

Nomnieks

Noma tiek atzīta kā tiesības izmantot aktīvu un tam atbilstošās nomas saistības datumā, kad nomātais aktīvs ir pieejams *Koncernam* lietošanā. Tiesību izmantot aktīvu izmaksas veido:

- nomas saistību sākotnējā novērtējuma summas;

- jebkuri nomas maksājumi, kas izdarīti sākuma datumā vai pirms tā, atskaitot saņemtos nomas veicināšanas maksājumus;
- jebkuras sākotnējās tiešās izmaksas.

Tiesības izmantot aktīvu tiek amortizētas pēc lineārās metodes no sākuma datuma līdz pamatā esošā aktīva lietderīgās lietošanas laika beigām. Nolietojums tiek rēķināts pēc lineārās metodes no nomas sākuma datuma līdz nomas termiņa beigām, ja vien nav plānots aktīvu izpirkt. Tiesības izmantot aktīvu periodiski tiek samazinātas par zaudējumiem no vērtības samazināšanās, ja tādi ir, un koriģētas, ņemot vērā nomas saistību pārvērtēšanu.

Aktīvi un saistības, kas izriet no nomas, to sākotnējās piemērošanas datumā tiek novērtēti atlikušo nomas maksājumu pašreizējā vērtībā, kas diskontēta, izmantojot *Koncerna* salīdzināmo procentu likmi. Nomas saistībās iekļauj šādu nomas maksājumu patreizējo vērtību:

- fiksēti nomas maksājumi (ieskaitot pēc būtības fiksētos nomas maksājumus), atskaitot nomas veicināšanas maksājumus;
- mainīgie nomas maksājumi, kas ir atkarīgi no indeksa vai likmes;
- maksājumi, kas jāveic nomniekam saskaņā ar atlikušās vērtības garantijām;
- pirkšanas iespējas izmantošanas cena, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka nomnieks izmantos šo iespēju, un
- soda naudas maksājumi par nomas izbeigšanu, ja nomas termiņš atspoguļo to, ka nomnieks izmanto iespēju izbeigt nomu.

Nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, ja mainās nākotnes nomas maksājumi, jo ir mainījies indekss vai likme, ko lieto šo maksājumu noteikšanai, ja mainās *Koncerna* aplēse par paredzamo maksājumu apmēru, vai, ja *Koncerns* maina savu izvērtējumu par pirkšanas iespējas izmantošanu, nomas termiņa pagarināšanu vai izbeigšanu. Kad nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, attiecīga korekcija tiek veikta lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtībā vai atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ja lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtība samazinās līdz nullei.

Katrs nomas maksājums tiek sadalīts starp nomas saistībām un procentu izdevumiem par nomas saistībām. Nomas saistību procentu izdevumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā nomas periodā, lai veidotu konstantu periodisku procentu likmi atlikušajai nomas saistībai katrā periodā.

Īstermiņa noma un noma, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību

Nomas maksājumi, kas saistīti ar īstermiņa nomu vai nomu, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību, tiek atzīti kā izdevumi pēc lineārās metodes peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Īstermiņa noma ir noma, kuras nomas termiņš sākuma datumā ir 12 mēneši vai mazāk.

Iznomātāja uzskaitē

Nomas darījumus, kuri pēc savas būtības nodod nomas ņēmējam visu risku un atbildību, kas raksturīgi īpašumtiesībām uz aktīvu objektu, klasificē kā finanšu nomas darījumus. Nomas darījumi, kurā iznomātājs patur nozīmīgu daļu no īpašumtiesībām raksturīgā riska un atbildības, tiek klasificēti kā operatīvā noma.

Aktīvi, kas tiek iznomāti operatīvajā nomā, tiek uzrādīti pamatlīdzekļu sastāvā iegādes vērtībā, atskaitot nolietojumu. Nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes. Nomas ieņēmumi no operatīvās nomas un no klientiem saņemtās priekšapmaksas tiek iekļauti atbilstošā nomas perioda konsolidētajā peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Apakšnomas darījumu uzskaitē (*Koncerns* ir iznomātājs)

Gadījumā, ja saskaņā ar līgumu *Koncerns* ir iznomātājs, bet daļa no nomas objektiem tiek nodota tālāk nomā, veidojas apakšnomas darījums. Katrs apakšnomas darījums tiek izvērtēts pēc tā atbilstības finanšu vai operatīvās nomas definīcijai, izvērtējumu veicot attiecībā uz tiesībām lietot aktīvu. Uzskaitē tiek veikta atbilstoši noteiktajam apakšnomas veidam – *Koncerns* ir iznomātājs uz operatīvās nomas nosacījumiem vai *Koncerns* ir iznomātājs uz finanšu nomas nosacījumiem. Gadījumā, ja apakšnoma ir finanšu noma, tā tiek uzskaitīta atsevišķi kā nomas debitors. Neto ieskaits ar saistību netiek veikts.

Apakšnomas darījumu uzskaitē:

- *Koncerns* kā starpposma iznomātājs samazina “tiesības lietot aktīvu”, veidojot “finanšu nomas debitora parādu” par šo daļu, neatzīstot nomas ieņēmumus no apakšnomas, bet aprēķina procentu ieņēmumus no “finanšu nomas debitora parāda”;

- Apakšnomas termiņa laikā *Koncerns* kā starpposma iznomātājs atzīst nolietojuma izmaksas "tiesībām lietot aktīvu" tiktāl, cik attiecas uz to "tiesību lietot aktīvu" daļu, kas nav nodota apakšnomā, bet atzīst procentu izmaksas par nomas saistībām pilnā apmērā.

2.16. VALSTS LĪDZFINANSĒJUMS UN ES LĪDZEKĻI

Valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek atzīti to patiesajā vērtībā brīdī, kad ir pietiekama pārlicība par to saņemšanu un var ticami apgalvot, ka *Koncerns* būs spējīgs pildīt visus ar šo līdzekļu saņemšanu saistītos noteikumus.

Uz aktīviem (pamatlīdzekļiem) attiecināmais valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek uzrādīti bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" un periodiski atzīti Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā proporcionāli attiecīgo aktīvu (pamatlīdzekļu) nolietojumam to lietderīgās izmantošanas laikā.

2.17. SAISTĪTĀS PUSES

Par saistītajām pusēm tiek uzskatīti valsts, *Koncernā* ietilpstošo sabiedrību Valdes locekļi, viņu tuvi ģimenes locekļi un sabiedrības, kurās minētajām personām ir kontrole vai būtiska ietekme.

2.18. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA

Finanšu pārskatā tiek atspoguļoti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas sniedz papildu informāciju par *Koncerna* finansiālo stāvokli bilances sagatavošanas datumā (korigējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav koriģējoši, tie tiek atspoguļoti finanšu pārskata pielikumos tikai tad, ja tie ir būtiski.

2.19. DARBINIEKU LABUMI

Sociālās apdrošināšanas un pensiju plāna iemaksas

Koncerns veic sociālās apdrošināšanas maksājumus valsts pensiju apdrošināšanai valsts fondēto pensiju shēmā saskaņā ar Latvijas likumdošanu. Valsts fondēto pensiju shēma ir fiksētu iemaksu pensiju plāns, saskaņā ar kuru *Koncerna* sabiedrībai jāveic likumā noteikta apjoma maksājumi. *Koncerna* sabiedrībai nerodas papildu juridiskas vai prakses radītas saistības veikt papildu maksājumus, ja valsts fondēto pensiju shēma nevar nokārtot savas saistības pret darbiniekiem. Sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek atzītas kā izmaksas, izmantojot uzkrājumu principu, un ir iekļautas darbinieku izmaksās. Saskaņā ar Ministru kabineta 17.12.2020. noteikumiem Nr. 786 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem" 2021. un 2020. gadā 70,14% no valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām ir iemaksātas, lai finansētu valsts noteikto iemaksu pensiju sistēmu.

2.20. KONSOLIDĀCIJAS PAMATPRINCIPI

Par *Koncerna* meitas sabiedrību tiek uzskatīta tāda sabiedrība, kuras finanšu vai operatīvo darbību kontrolē *Koncerna* mātes sabiedrība. Kontrole tiek uzskatīta par esošu, ja *Koncerna* mātes sabiedrībai pieder vairāk nekā 50% no meitas sabiedrības akcijām vai kapitāla daļām, kā arī tai ir spēja kontrolēt visus operatīvos lēmumus, ko pieņem attiecīgā meitas sabiedrība.

Koncerna meitas sabiedrību finanšu pārskati tiek konsolidēti no brīža, kad mātes sabiedrība ir ieguvusi kontroli pār meitas sabiedrību, un konsolidācija tiek pārtraukta, kad šī kontrole beidzas.

Sabiedrību finanšu pārskati tiek sagatavoti, lietojot vienotas grāmatvedības un finanšu politikas līdzīgiem darījumiem un citiem notikumiem līdzīgos apstākļos. Nepieciešamības gadījumā *Koncerna* meitas sabiedrību uzskaites un novērtēšanas metodes var tikt mainītas, lai nodrošinātu atbilstību *Koncernā* lietotajām uzskaites un novērtēšanas metodēm. Konsolidētie finanšu pārskati ietver mātes sabiedrības un meitu sabiedrību gada pārskatus par 2021. gadu. *Koncerna* sabiedrību gada pārskatu periodi ir vienādi un sakrīt ar kalendāro gadu.

Darījumi starp *Koncerna* sabiedrībām, savstarpējie atlikumi un nerealizētā peļņa vai zaudējumi no darījumiem starp *Koncerna* sabiedrībām tiek izslēgti.

3. BŪTISKI PIEŅĒMUMI UN SPRIEDUMI

Lai sagatavotu finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, nepieciešams izdarīt būtiskus pieņēmumus. Tāpat, sagatavojot pārskatus, *Vadība* ir nepieciešams izdarīt pieņēmumus un spriedumus, piemērojot *Koncerna* izvēlēto uzskaites politiku.

Finanšu pārskatu sagatavošana, izmantojot SFPS, prasa izmantot aplēses un pieņēmumus, kas ietekmē finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu un saistību vērtības un pielikumos sniegto informāciju finanšu pārskatu datumā, kā arī pārskata periodā atzītos ieņēmumus un izdevumus. Faktiskie rezultāti var atšķirties no šīm aplēsēm. Jomas, kuras vairāk var ietekmēt pieņēmumi, ir *Vadības* pieņēmumi un aprēķini, nosakot aktīvu atgūstamo vērtību un uzkrājumu lielumu.

Pamatlīdzekļu lietderīgās kalpošanas periods

Katrā pārskata perioda beigu datumā *Koncerns* izvērtē tā pamatlīdzekļu atlikušo lietderīgās kalpošanas periodu. Balstoties uz pēdējiem *Koncerna* mātes sabiedrības Finanšu direkcijas veiktiem novērtējumiem, esošais lietderīgās kalpošanas laiks ir atbilstošs *Koncerna* pamatlīdzekļu faktiskās izmantošanas laikam.

Uzkrājumi

Novērtējot uzkrājumu apjomu, *Vadība* balstās uz aplēsēm par iespējamo saistību apjomu, kā arī termiņu, kurā saistības varētu realizēties. Gadījumā, ja šie notikumi nerealizējas vai realizējas citādāk, faktisko izmaksu apjoms var atšķirties no aplēstā.

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums atzīts saimnieciskajā darbībā neizmantotiem pamatlīdzekļiem, kā arī tādiem aktīviem, kuriem nākotnes sagaidāmie saimnieciskie labumi ir būtiski zemāki nekā to bilances vērtība. Nozīmīgākā vērtības samazinājuma summa atzīta attiecībā uz ēkām, būvēm un sliežu ceļiem, pamatojoties uz nākotnes naudas plūsmām no šo pamatlīdzekļu izmantošanas pakalpojumu sniegšanā. Nākotnes paredzamās naudas plūsmas noteiktas, balstoties uz 2021. gada faktiskajiem rādītājiem, ekstrapolējot tos uz nākošajiem 10 gadiem. 10 gadu aprēķina periods ņemts infrastruktūras pārvaldītāja aktīvu specifikas dēļ – tie ir ilgtermiņa aktīvi, kuri atdevi sniedz ilgstošā laika periodā. 2021. gadā ir veikts atkārtots aprēķins, izdarot analogus pieņēmumus, kuru rezultātā iepriekš atzītais vērtības samazinājums nav mainījies.

Diskontējot nākotnes plānotās naudas plūsmas *Sabiedrības* aktīviem piemērota 2.54% vidēji svērtā kapitāla cena (WACC), kas noteikta kā infrastruktūras pārvaldītājam atbilstoša vidēji svērtā kapitāla cena. WACC ir būtiskākais rādītājs, kas ietekmē vērtības samazinājuma aplēsi. WACC sasniedzot 4.04% (pieaugot par 1.5%), vērtības samazinājums palielinātos par 64 miljoniem EUR. Savukārt pie WACC 2% (samazinājuma par 0.54%), vērtības samazinājums nebūtu atzīstams.

Finanšu līdzsvara maksājums

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. Šī uzdevuma nodrošināšanai ir noslēgts Daudzgaļu līgums ar Satiksmes ministriju, kurā ir paredzēta kārtība finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu